

Recerca sobre la participació juvenil en la transformació social amb enfocament de Justícia global

Explorant el paper actiu dels joves
en la configuració d'una societat
més justa i sostenible

La Perifèrica SCCL

Alex Egea Andrés

Antonio Alcántara Alcántara

Carmen Fructuoso Barea

lafedec●CAT

Equip motor i de contrast:

Georgina Casas López (Lafede.cat)
Júlia Ramos Barrufet (Lafede.cat)
Namar Alimbau López (Lafede.cat)
Marta Batalla Calavia (Fundació Autònoma Solidària)
Safiya Kerchaoui (Fundació Autònoma Solidària)
Clara Barniol Pla (Servei Civil Internacional)
Andreu Tixis (Enginyers Sense Fronteres)
Judith Garcia Nadal (Escoltes Catalans)

Informe realitzat per La Perifèrica SCCL, 2024, i coordinat per Lafede.cat

Amb el suport:

Finançadores:

MINISTERIO DE DERECHOS SOCIALES Y AGENDA 2030

SECRETARÍA DE ESTADO PARA LA AGENDA 2030

Aquesta publicació compta amb la col·laboració del Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030 i de la Cooperació Espanyola a través de l'Agència Espanyola de Cooperació (AECID). El seu contingut és responsabilitat exclusiva de Lafede.cat i Futuro en Común i no reflecteix, necessàriament, la postura d'aquestes institucions.

Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement -NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 de Creative Commons. Si voleu veure una còpia d'aquesta llicència, accediu a : <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deevd.ca>

4	1. Presentació
4	1.1. Presentació de l'estudi
4	1.2. Agraïments
5	2. Introducció
5	2.1. Contextualització
6	2.2. Problema i preguntes d'investigació
7	2.3. Objectius
8	2.4. Estructura de la investigació
9	3. Marc teòric
9	3.1. Context global
10	3.2. La situació de les persones joves
12	3.3. La participació juvenil
13	3.4. Estratègies per a la participació juvenil
13	3.4.1. La dinamització juvenil
14	3.4.2. La construcció comunitària
16	3.5. La Justícia global
17	3.6. Eixos de treball
18	3.7. Educació per a la Justícia global
18	3.8. Enfocaments i estratègies de l'educació per a la Justícia global
19	3.9. Àmbits de treball
20	4. Marc metodològic
20	4.1. Enfocament i procés metodològic
21	4.2. Mostra
21	4.3. Eines per a la recollida de la informació
25	4.4. Tractament de la informació
25	4.5. Consideracions ètiques
26	5. Resultats
26	5.1. Presentació de resultats entrevistes
26	5.1.1. Concepte i imaginari sobre participació
27	5.1.2. Concepte i imaginari sobre Justícia global
28	5.1.3. Dinàmiques i espais de participació juvenil
29	5.1.4. Inquietuds i interessos dels joves en Justícia global
39	5.1.5. Barreres i desafiaments per a la participació
32	5.1.6. Oportunitats per promoure la participació juvenil en Justícia global
33	5.1.7. Espai clau de relació
35	5.1.8. Estratègies i accions per fomentar la participació dels joves en Justícia global
37	6. Productes resultants de la recerca
37	6.1. El mapatge d'agents i espais de referència
39	6.2. Cap a un constructe de participació juvenil en Justícia global
41	7. Conclusions i línies de treball
41	7.1. Conclusions
44	7.2. Límits de la recerca
44	7.3. Línies de treball futur
46	8. Bibliografia
48	9. Annexos

1. Presentació

1.1. Presentació de l'estudi

L'increment de la participació juvenil en qüestions de Justícia global és un reflex d'una societat que reconeix i valora la contribució única que els i les joves poden fer en la construcció d'un món més just i sostenible. Malgrat aquest progrés, els i les joves encara han d'enfrontar diversos obstacles per aconseguir una participació plena i significativa en aquest àmbit crucial.

Les dades actuals mostren que, tot i l'entusiasme i la motivació dels joves per fer canvis, encara hi ha una manca de representació suficient en els processos de presa de decisions dels espais de participació. Això es tradueix en una distribució desigual d'oportunitats i recursos que afecten directament la seva capacitat d'influir en qüestions rellevants.

En aquest context, **la manca de representació de les persones joves en els processos de presa de decisions és una realitat que cal abordar amb urgència**. Per superar aquest obstacle és essencial desenvolupar mecanismes específics que assegurin la seva inclusió activa en tots els nivells de participació en Justícia global.

Un aspecte crític que cal considerar és la **creació d'espais dedicats exclusivament a la participació juvenil amb una presència garantida en els òrgans de decisió rellevants**. Aquests espais han de ser més que meres plataformes simbòliques i han de permetre als i a les joves prendre decisions concretes i influir en l'agenda global. La seva veu ha de ser no només escoltada, sinó també integrada activament en les polítiques i pràctiques que afecten la Justícia global.

És crucial adreçar no només la manca de representació, sinó també altres **barreres que limiten l'accés dels i de les joves als recursos i a la informació necessària**. La discriminació estructural, l'accés limitat als mitjans de comunicació i la manca de formació específica en temes de Justícia global són qüestions que han d'incloure's en les agendes de canvi. Les organitzacions han de facilitar la formació i l'accés als recursos necessaris perquè els i les joves puguin comprendre i abordar els reptes globals de manera efectiva.

A més, es podrien establir **programes que fomentin el mentoratge entre els i les joves i les persones líders experimentades en l'àmbit de la Justícia global**. Això no només permetria a les persones joves aprendre de les persones expertes, sinó també establir una xarxa que els connecti amb altres actors clau en aquest àmbit.

La participació juvenil ha de transcendir més enllà de les paraules i incorporar-se activament a les pràctiques diàries de les organitzacions, les institucions i els esdeveniments globals. Aquesta integració requerirà una revisió profunda de les estructures i polítiques existents per assegurar-se que realment reflecteixin i responguin a les preocupacions i les perspectives dels joves.

Aconseguir una participació juvenil efectiva en la Justícia global va més enllà de simplement obrir portes; implica establir fonaments sòlids, crear espais significatius i eliminar les barreres que restringeixen la contribució dels joves. És una crida no només a obrir les portes, sinó a anar activament a buscar els joves, treballar activament amb aquest grup i altres agents de la comunitat, proporcionant-los els recursos, la formació i les oportunitats necessàries. Aquesta inversió en la participació juvenil no només reforçarà els esforços en la construcció d'un món més just, sinó que també assegurarà la sostenibilitat de les iniciatives a llarg termini.

1.2. Agraïments

Volem expressar la nostra sincera gratitud a totes les persones qui han contribuït de manera significativa a l'elaboració d'aquest estudi sobre la participació juvenil en Justícia global. Primerament, volem agrair als i a les joves que han dedicat el seu temps i esforç per compartir les seves perspectives, experiències i preocupacions en relació amb les qüestions de Justícia global. La seva participació activa ha estat fonamental per a l'èxit d'aquesta investigació.

Agraïm també a les persones expertes i professionals en els camps de la participació juvenil i la Justícia global que han compartit el seu coneixement i han proporcionat orientació valuosa durant tot el procés de recerca. Les seves aportacions han estat crucials per aprofundir en les complexitats d'aquest àmbit.

No volem deixar de destacar el suport de les organitzacions i entitats del grup motor que han col·laborat activament en tot el procés de recerca. La seva col·laboració ha estat indispensable per a la consecució dels objectius d'aquest estudi.

Finalment, volem expressar el nostre agraïment a les nostres companyes de Lafede.cat i a tot l'equip involucrat en aquest projecte. La seva dedicació i col·laboració han estat fonamentals en tot el procés d'investigació.

2. Introducció

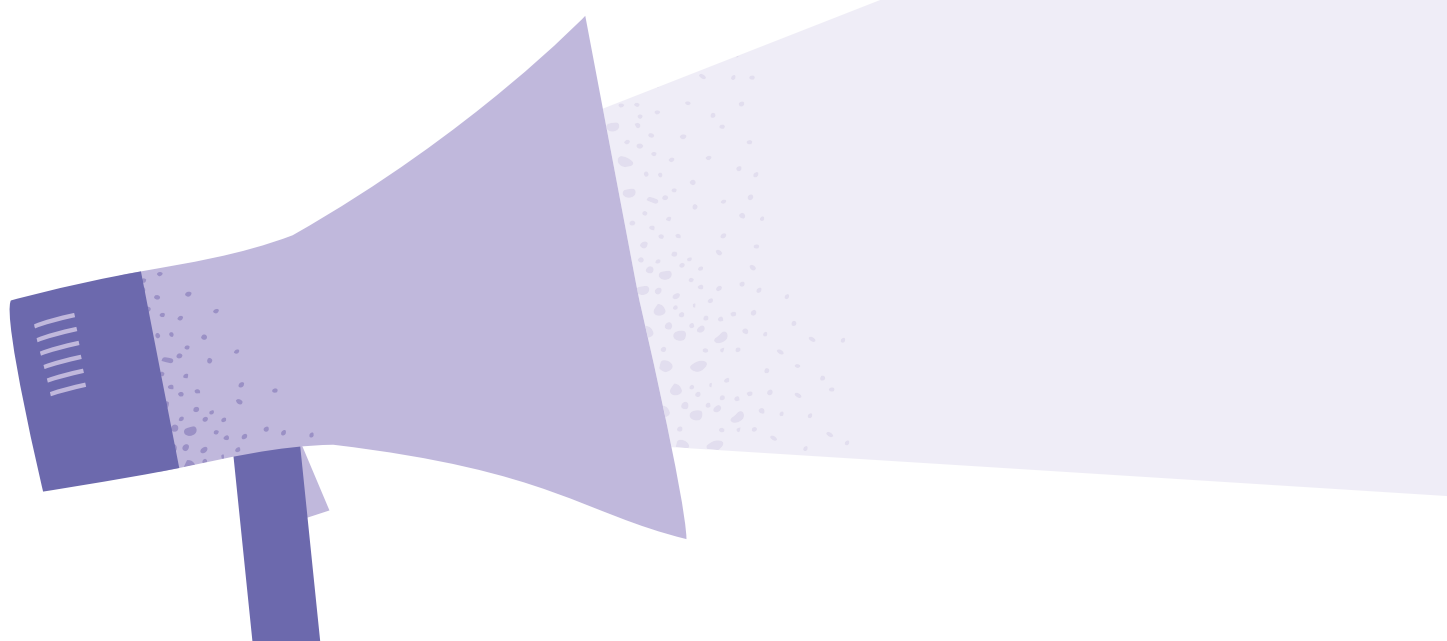
2.1. Contextualització

Les conseqüències d'una globalització neoliberal estan generant profunds canvis i transformacions en el context social, tant en l'àmbit polític com el social, l'econòmic o el cultural, que caracteritzen el moment històric actual. Les transformacions es manifesten en les estructures familiars, caracteritzades pel debilitament dels suports tradicionals, com l'estat del benestar i el mercat de treball. Això condueix a la pèrdua de cohesió social i a un augment de l'individualisme. A més, s'observen canvis demogràfics vinculats als conflictes armats en més de trenta-tres països i a l'imperialisme extractivista del Nord Global, que genera fenòmens de migracions forçades a escala mundial. Aquestes transformacions també es relacionen amb la inestabilitat i les crisis econòmiques, així com amb els canvis derivats de la societat de la informació, entre altres factors.

A més, en el context actual hem de tenir en compte la crisi climàtica, que continua progressant i complica el present i futur de tota la població. En els últims anys s'ha constatat que l'acceleració de l'escalfament global té un impacte directe en la majoria dels problemes identificats per les Nacions Unides en l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible, com ara la pobresa, la fam, la pau, les desigualtats, les migracions forçades o la prosperitat econòmica.

Tot sembla imprevisible, indeterminat, fragmentat, i no hi ha principis únics que ens ajudin a decidir quines són les accions que hem de prendre (Bauman, 2007). No hi ha cap realitat que puguem entendre de manera unidimensional. **Tot és complex i està interrelacionat.** Qualsevol acció en un lloc determinat provoca canvis imprevistos. **Aquesta complexitat fa que davant d'una mateixa situació hàgim d'aportar diferents respostes de caràcter a les necessitats detectades, diferenciant-les de i articulant-les amb altres tipus de respostes possibles.**

Segons el Pla d'actuació de joventut covid-2021 de la Generalitat de Catalunya, la situació actual de la joventut està caracteritzada per una acumulació de crisis sense precedents. D'una banda, la crisi econòmica del 2008 va afectar de manera particularment directa els joves. Per l'altra, la recessió causada per l'impacte de la crisi sanitària de la covid-19 ha agreujat alguns dels problemes estructurals que afecten les persones joves (atur, precarietat laboral, segmentació del mercat laboral, índex de pobresa, criminalització del col·lectiu jove, etc.). La pandèmia i les mesures associades també han precipitat i visibilitzat diversos canvis, alguns dels quals han afectat més les persones joves en relació amb la salut mental i l'estat d'ànim.

La participació i la implicació política de la població jove es desenvolupa en un escenari de tensions contraposades. La precarització i la vulnerabilitat creixent de les condicions de vida i la manca d'expectatives allunyen les persones joves dels espais de rellevància social i no faciliten que s'identifiquin amb algunes de les institucions bàsiques de la democràcia. Segons l'Informe de l'estat de la joventut del 2022 de la Generalitat de Catalunya (Julià, Serracant, 2023), el grau de satisfacció amb la democràcia es manté en un 25% des de l'any 2020. Abans del 2008 se situava en un 50,5%, i l'any 2014 se situà en l'11,8%. Des de llavors s'ha anat recuperant de manera lenta i tímida fins a arribar al 24,9% de l'any 2020, i s'ha mantingut al mateix nivell fins ara. Una situació que també es dona a l'Estat espanyol, tal com mostra l'INJUVE a través de l'Informe de la Joventut a Espanya 2020 quan diu que quasi **la meitat de les persones joves espanyoles que participen de l'estudi defineixen el seu sentiment principal cap a la política com a desconfiança.** Justament, alguna de les raons per no participar es troba en aquest factor (Amor i Brinquis, 2009).

L'estudi qualitatiu Participar quan som joves (Méthos, 2021), elaborat a Bèlgica, apuntava que **s'està ampliant l'esquerda entre el sistema democràtic, els seus actors, les seves institucions, les seves regles i formes emergents i innovadores d'expressió i participació realitzades per les persones joves.** Segons les dades de l'Enquesta de participació i política de Catalunya 2017, trobem que els i les joves de 15 a 29 anys presenten un interès elevat per la política, essent un 61,1% dels i de les joves bastant o molt actius.

Aquest interès pren forma de participació poc institucionalitzada i mitjançant components més expressius i d'abast més comunitari, en particular a través de les xarxes socials (30,9%). Tanmateix, un 30,2% dels i de les joves diuen col·laborar o participar d'alguna entitat amb graus d'implicació diversos, sigui com associats o associades (12,7%) o multiactivistes (17,5%). Les dades ens mostren una joventut amb una notable implicació amb l'entorn i uns nivells i una diversitat de participació que fan pensar que continuen cercant formes creatives de ser subjectes polítics actius.

Per a Soler-i-Martí (2019), l'actual generació de persones joves té molt bona formació i té a la seva disposició una gran quantitat d'informació sobre els fenòmens socials i polítics. L'educació i la informació els proporcionen recursos per comprendre la creixent diversitat i creativitat, mentre que Internet i les tecnologies de la comunicació contribueixen a facilitar noves formes de mobilització entre els joves.

Aquests recursos afavoreixen una relació més individualitzada i autònoma amb la democràcia, prescindint de

la mediació dels agents i institucions polítiques tradicionals, que cada vegada tenen menys rellevància en la implicació política i la participació de la població jove. El compromís de les persones joves no es fa amb l'objectiu de salvar el món o fer una revolució. Es fa de manera pragmàtica i local. Per produir canvis en l'entorn més proper: un mateix, amic, família, barri, i xarxa social (Méthos, 2021).

Tot i això, dins del **col·lectiu juvenil hi ha una gran diversitat de formes de participació i orientacions polítiques.** Les inquietuds, les preocupacions, les alegries i les frustracions les vehiculen a través de diferents formes de participació i interacció amb el seu entorn (Pérez, Zamora, 2020). Són diferents factors els que afecten la forma de participar. Hi influeix el nivell d'estudis, l'origen familiar, el sexe, l'edat o la situació ocupacional, i, a partir d'aquesta posició i l'estructura d'oportunitats que ofereix aquest context, segueixen diverses estratègies de participació (Méthos, 2021; Soler-y-Martí, 2019).

L'ús de les plataformes de xarxes socials digitals és una eina poderosa per a l'acció col·lectiva, i durant la pandèmia de la covid-19, amb la participació en persona restringida, esdevingué una oportunitat per mantenir, activar i establir relacions de suport comunitari. D'una banda, la presencialitat és fonamental tant per a les accions finals de participació, com per exemple les manifestacions, com per a les accions instrumentals i per a la construcció i enfortiment dels vincles interpersonals essencials en qualsevol àmbit. De l'altra, la participació en línia s'enfronta al desafiament, compartit amb altres àmbits, de la bretxa digital. En aquest sentit, la participació en línia podria accentuar les desigualtats preexistents en aquest camp, les quals ja tenen una gran rellevància en circumstàncies normals.

En aquest context de tensió és convenient que aquelles administracions i organitzacions que vulguin fomentar la participació de les persones joves sàpiguen **adaptar-se a aquest escenari i tinguin la capacitat de transformar els seus espais de participació** més tradicionals en propostes innovadores que connectin amb la diversitat de persones joves.

2.2. Problema i preguntes d'investigació

Aquesta investigació vol proporcionar informació i coneixements que puguin contribuir al disseny de polítiques i estratègies eficaces per fomentar i facilitar la participació activa dels joves en qüestions de Justícia global. Es farà abordant diferents contextos i regions geogràfiques per comprendre millor les dinàmiques i els factors que influeixen en la participació juvenil. Aquest estudi té com a

objectiu identificar les inquietuds i els interessos de les persones joves en relació amb la Justícia global. A més, pretén reconèixer les barreres que dificulten la implicació dels joves, com ara la manca d'accés a recursos, la discriminació estructural, relats poc atractius, el desconeixement o la manca de capacitació. Al mateix temps, busca analitzar les oportunitats que fomenten una participació activa, com el suport institucional, l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació, i la creació d'espais de diàleg inclusius.

En aquest sentit, es va identificar la necessitat de poder crear un espai de recerca col·laboratiu que doni resposta a **preguntes** com:

- Quines són les preocupacions, les demandes i les necessitats de les persones joves en relació amb la Justícia global?
- Quins són els principals actors joves (associacions, entitats culturals...) en el territori català? I quins són els principals espais d'oci i activisme que utilitzen (festivals, persones influenciadores, activitats culturals...)?
- Quins són els principals obstacles i barreres que enfronten els joves en la seva participació en iniciatives de Justícia global?
- Quines oportunitats i recursos ofereixen les iniciatives de Justícia global per a la participació juvenil?
- Quines són les motivacions i els factors que impulsen els joves a participar en iniciatives de Justícia global?
- Quins són els rols i les formes de participació dels joves en les iniciatives de Justícia global?
- Quins són els mecanismes de suport i d'empoderament que promouen la participació juvenil en iniciatives de Justícia global?
- Quines són les bones pràctiques i les recomanacions per fomentar una participació juvenil efectiva i significativa en la Justícia global?

2.3. Objectius

A partir de les preguntes d'investigació es deriven una sèrie d'objectius de recerca. Són els següents.

1. **Proporcionar informació i coneixements que puguin contribuir al disseny de polítiques i estratègies eficaces per fomentar i facilitar la participació activa dels joves en qüestions de Justícia global.**

- 1.1. Analitzar els diferents contextos i regions geogràfiques per comprendre millor les dinàmiques, els actors i els espais d'oci i activisme que influeixen en la participació juvenil en el marc de la Justícia global.
- 1.2. Identificar les inquietuds i els interessos de les persones joves en relació amb la Justícia global.
- 1.3. Investigar els factors que contribueixen a la manca d'implicació dels joves, com ara la manca d'accés a recursos, la discriminació estructural, la manca de relat atractiu, el desconeixement o la falta de capacitació.
- 1.4. Detectar les oportunitats que promouen una participació activa de les persones joves, com ara el suport institucional, l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació i la construcció d'espais de diàleg inclusius.

2.4. Estructura de la investigació

La recerca present es dissenya de manera meticulosa amb el propòsit d'abordar de manera integral els objectius establerts, proporcionant una estructura sòlida que permeti dur a terme una anàlisi detallada i exhaustiva de la participació juvenil en l'àmbit de Justícia global. En un primer moment, el marc teòric estableix el context global, la situació dels joves, el concepte de participació juvenil i les estratègies per fomentar-la.

Aquest procés s'inicia amb una **contextualització del panorama mundial**, destacant la importància de comprendre les dinàmiques i els desafiaments que enfronten els joves en l'actualitat. Seguidament, s'explora el concepte de participació juvenil, abordant les seves diverses formes i manifestacions, així com les estratègies que han demostrat ser eficaces per estimular-la.

En un segon moment, **l'enfocament del marc teòric s'orienta específicament cap a la participació juvenil en Justícia global**. S'anitzen detalladament les estratègies específiques que han demostrat ser efectives en aquest context, així com els elements clau que vinculen la participació juvenil amb la Justícia global. Aquesta anàlisi busca identificar com la participació activa dels joves pot contribuir de manera significativa a la promoció de la justícia en l'àmbit global.

A més, s'estableixen les **connexions i justificacions teòriques que donen suport a la relació intrínseca entre la participació juvenil i la Justícia global**. Aquesta anàlisi crítica busca entendre com la participació dels joves pot ser un factor clau en la construcció d'un món més just, equitatiu i sostenible.

Seguidament, s'explica **l'enfocament metodològic d'aquesta recerca, que adopta un enfocament qualitatiu**, buscant obtenir una comprensió profunda i significativa de la participació juvenil en qüestions de Justícia global. S'han implementat diverses accions de recopilació d'informació, principalment a través d'entrevistes i grups de discussió, amb la participació de joves de diversos perfils i procedents de diferents zones geogràfiques de Catalunya.

La selecció dels participants es va fer de manera estratègica per assegurar la diversitat de la mostra en termes de gènere, edat, origen ètnic, entorn socioeconòmic i ubicació geogràfica. Aquesta diversitat va permetre aconseguir una gamma completa de veus i experiències, enriquint així la qualitat de les dades recopilades.

L'anàlisi de dades es va dur a terme de manera rigorosa, utilitzant mètodes qualitius com l'anàlisi temàtica. Es van identificar patrons recurrents, categories emergents i relacions significatives en les respostes dels participants.

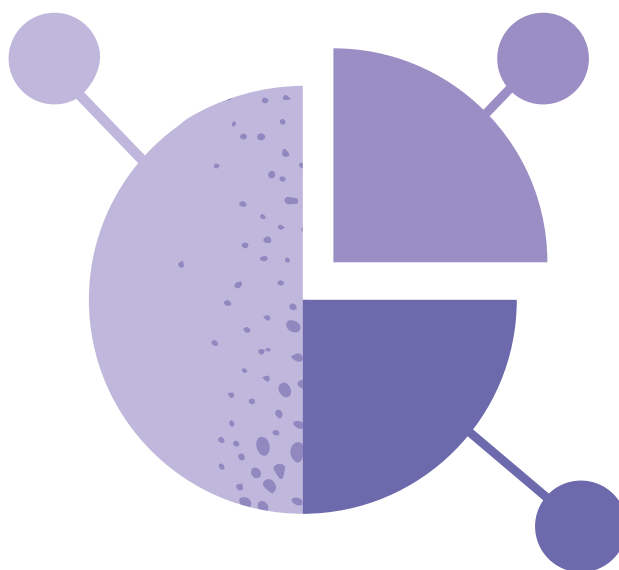
Durant tot el procés es van mantenir alts estàndards ètics i es va obtenir el consentiment informat dels participants, assegurant la confidencialitat i el respecte a la privacitat. Es va promoure un ambient de diàleg respectuós i es va garantir que els joves participants se sentissin còmodes compartint les seves experiències.

L'última secció del document se centra en la **presentació dels resultats assolits a partir de l'anàlisi de les dades recopilades** i en la formulació de conclusions derivades d'aquestes troballes. Aquí es destil·len les veus i les experiències dels i de les joves participants, oferint una visió detallada i matisada de la participació juvenil en qüestions de Justícia global en el context català.

Es detallen els patrons identificats, les temàtiques emergents i les perspectives clau derivades de les entrevistes i els grups de discussió. La presentació dels resultats s'organitza de manera estructurada per oferir una comprensió clara i profunda de les experiències, els desafiaments i les motivacions dels joves en relació amb la Justícia global.

La investigació ha donat lloc a dos productes significatius, destinats a donar forma i a entendre millor aquest fenomen, com són: **un mapatge exhaustiu d'agents i espais de referència i l'elaboració d'un nou constructe relatiu a la mateixa participació juvenil en la Justícia global**.

Les conclusions de l'estudi sorgeixen de manera coherent dels resultats exposats. S'ofereix resposta a les preguntes d'investigació plantejades, així com la identificació de les limitacions de l'estudi i les possibles línies de treball futures. Això permet una comprensió més completa dels resultats obtinguts i ofereix una base per a futurs avenços en la investigació sobre la participació dels joves en assumptes de Justícia global en l'àmbit estatal.

3. Marc teòric

3.1. Context global

Els canvis socials i econòmics produïts en les últimes dècades derivats de la globalització han significat un augment en la interconnexió dels estats, però també han exacerbat les desigualtats globals, amb vastes disparitats en els nivells de riquesa i accés a recursos essencials que han generat preocupacions profundes respecte a la sostenibilitat econòmica, social i ambiental del planeta (Stiglitz, 2002; Shiva, 2006; Klein, 2007). **L'augment sense precedents de les forces productives, així com de concentració de capital, són el resultat d'aquesta mundialització que ha afavorit també la concentració de poder.**

Una de les **característiques fonamentals d'aquests canvis ha estat la rapidesa amb què s'han produït**, i els diversos ritmes adaptatius de les estructures fonamentals de la societat, les quals manifesten diferents capacitats d'adaptació als canvis (Castells, 2006). L'estructura econòmica continua sent el motor que impulsa la resta d'estructures socials (política, cultural o demogràfica), les quals mostren una adaptació més lenta als nous paradigmes.

Efectivament, **l'era d'Internet i el ciberespai unificat ha provocat un canvi de paradigma que requereix una reconsideració profunda d'idees que proposin alternatives organitzatives del sistema actual**, amb la capacitat de respondre de manera àgil als nous reptes de la humanitat. Les solucions actuals necessiten, més que mai, creativitat per anticipar-se als escenaris futurs i flexibilitat per adaptar-se a aquests, ja que les fórmules del passat ja no són vàlides.

Aquest context de **polarització cada vegada més marcada ha implicat la definició i redefinició de la Justícia global** com un principi fonamental des del qual es pot articular l'acció per fer front als nous reptes, abordant de manera integral i sostenible les desigualtats globals. L'objectiu és garantir un món més equitatiu i sostenible per a totes les persones, independentment del seu lloc d'origen i residència, classe, identitat de gènere i orientació sexual, així com funcionalitats mentals i físiques.

La Justícia global, per tant, es basa en principis ètics i morals universals que s'han d'aplicar a escala mundial, adoptant un enfocament holístic i ampli per abordar de manera integral les injustícies principals derivades de pràctiques que vulneren els drets humans (Sen, 2000; Nussbaum, 2006; Pogge, 2008).

La superació d'aquests reptes implica un esforç constant de cooperació internacional pel desenvolupament, diàleg intercultural, compromís polític i social, així com canvis en les normes i estructures internacionals per a la defensa i el foment dels drets humans i la promoció de la cultura de la pau. Això és essencial, ja que la **Justícia global no es limita únicament a considerar qüestions econòmiques, sinó que també abraça dimensions socials i ambientals crucials.**

En una societat global interconnectada a través de la xarxa es presenta l'oportunitat de compartir coneixement en temps real, oferint noves perspectives del món (Castells, 2006). No obstant això, les dinàmiques comunicatives i la ràpida difusió (i obsolescència) de la informació també posen de manifest els reptes associats amb la proliferació de notícies falses, la sobrecàrrega d'informació, la filtració de biaixos o les desigualtats en l'accés a la informació, entre d'altres. Aquesta velocitat

impedeix una anàlisi exhaustiva de les diverses capes que subratllen els principals problemes d'abast mundial.

Aquesta immediatesa i acceleració també tenen un impacte significatiu en els models d'anàlisi social. Les diagnòsiques queden obsoletes abans que els plans de millora i les mesures definides puguin desplegar-se òptimament en el terreny. **La representació de la realitat social sobre la qual es basen les accions no és estàtica, i la velocitat del canvi exigeix una revisió constant.** A més, aquestes anàlisis socials han de lidiar amb múltiples variables i factors que interactuen entre ells de manera dinàmica, molt més que en el passat.

Ens trobem en un moment social crucial, en què moltes estructures i organitzacions no aconsegueixen oferir respostes adaptatives per fer front a la nova realitat en la qual han de desenvolupar les seves funcions. Hi ha dos imperatius als quals aquesta adaptació ha de sotmetre's: velocitat i canvi constant. Ja podem començar a observar signes d'esgotament en alguns sistemes clau de la societat, com el sistema sanitari o l'educatiu.

Les organitzacions haurien de dirigir-se cap a formes estructurals més flexibles com a estratègia d'adaptació al ritme dels canvis. Són necessàries perspectives transformadores i una revisió de la seva capacitat d'adaptació. Aquestes reformulacions organitzacionals també han de ser sensibles a les noves necessitats, als nous interessos, a les preocupacions actuals i a les directives comunicatives prevalents, entre altres factors, amb l'objectiu d'influir i assumir un paper central en la seva capacitat com a impulsors de la transformació social.

Aquesta reflexió i autoconeixement organitzatiu sobre l'adaptabilitat és essencial acostar-la també a l'anàlisi de la participació de les persones joves dins les organitzacions centrades en la Justícia global, amb l'objectiu d'identificar les fórmules que possibilitin el seu foment dins les estructures d'aquestes organitzacions. Les organitzacions han de reinventar-se i fer canvis en la seva gestió per optimitzar la seva adaptació al canvi de paradigma. Aquesta transformació té l'objectiu de revertir els signes d'obsolescència que puguin ser detectats, amb la finalitat de fer que el seu propòsit sigui atractiu per a la població jove (Gunther, 2013). Aquesta finalitat passa per tres qüestions:

- **Despertar l'interès dels i de les joves pels principis conceptuals, metodològics i axiològics que formen la base de la perspectiva de la Justícia global.**
- **Fomentar l'esperit crític entre els joves.**
- **Cultivar la necessitat entre els i les joves de voler contribuir activament a les solucions.**
- **Implicar els i les joves en els processos de presa de decisions i en les accions concretes destinades a promoure la Justícia global.**

En síntesi, subratllem la necessitat **d'encarar els reptes globals amb respostes que no només siguin reactives, sinó també adaptatives**. És cabdal adonar-se de la urgència d'ajustar-se a un entorn en constant evolució, on les dinàmiques socials, econòmiques i tecnològiques marquen una nova pauta. En aquest context, la joventut emergeix com un actor clau, essent crítica en la construcció d'un futur sostenible.

3.2. La situació de les persones joves

Els reptes globals no es presenten com fets aïllats, sinó que els esdeveniments que afecten una regió determinada tenen repercussions a escala global. Aquesta interconnexió complexa implica que cap realitat pot ser entesa de manera unidimensional. Aquest teixit de relacions també significa que **l'enfocament de qüestions d'abast mundial en relació amb la vida quotidiana requereix aproximacions multidimensionals i la consideració de múltiples fonts d'informació**. En aquest sentit, la manca de temps i la celeritat actual no només limiten la comprensió profunda dels reptes globals, sinó que també dificulten la capacitat de dur a terme accions efectives per abordar-los de manera integral.

En aquest context tot es desenvolupa de manera més espontània, i el sentiment de pertinença esdevé més fràgil que mai. **La naturalesa immediata dels esdeveniments globalitzats contribueix a aquesta sensació**

de precarietat. A més, la garantia del compromís a llarg termini es veu afectada, ja que els canvis ràpids i imprevisibles desafien la constància en les actituds i les aliances. Així, en un món en constant evolució, l'estabilitat en el compromís deixa de ser una certesa.

La realitat de les persones joves no roman aliena a aquest context, puix que fan front a la constant dinàmica del canvi permanent i a les successives crisis, siguin econòmiques, socials, mediambientals o sanitàries, del temps actual. És en aquesta incertesa que situen les seves preferències i motivacions, defineixen la seva identitat i construeixen l'imaginari del seu futur. Les persones joves, per tant, es troben immerses en un entorn en què tot sembla ser imprevisible, indeterminat i fragmentat, on no existeixen principis únics que els guiïn en la presa de decisions (Bauman, 2007).

Durant les darreres dues dècades, les persones joves han experimentat diverses crisis globals que han impactat significativament en la seva vida i en les perspectives futures. La crisi econòmica del 2008, per exemple, va generar un panorama laboral incert i va augmentar els nivells d'atur entre els joves.

A més, els reptes relacionats amb el canvi climàtic han creat una sensació d'urgència ambiental, motivant molts joves a involucrar-se en moviments socials per a la sostenibilitat. La revolució tecnològica i la proliferació de les xarxes socials han generat canvis ràpids en la manera com les persones joves es connecten, aprenen i perceben el món, tot alhora que han sorgit preocupacions sobre la seva privacitat i salut mental. Aquestes crisis acumulades han creat un entorn complex per a les persones joves, afegint capes addicionals d'incertesa i exigint estratègies innovadores per donar resposta als seus reptes.

Cada generació es veu enfrontada a desafiaments i problemàtiques que prenen rellevància en el marc històric que experimenten, així com en els corrents de pensament polític i filosòfic que defineixen la seva època. Aquests desafiaments no només sorgeixen de les circumstàncies socioeconòmiques i polítiques, sinó també de les creences i els valors que predominen en el moment. A més, la participació i la resposta als reptes de cada època es desenvolupen en consonància amb les preferències i les fórmules que es consideren prevalents en aquell moment específic.

A més, **les formes de participació i contestació a aquests reptes no són estàtiques; evolucionen en resposta als canvis en les dinàmiques socials i a les noves oportunitats que es presenten**. Les noves generacions adopten maneres diverses d'expressar-se i comprometre's, ja sigui a través de moviments socials, activisme en línia, participació política directa o altres formes emergents de resposta a les qüestions crítiques de la seva època.

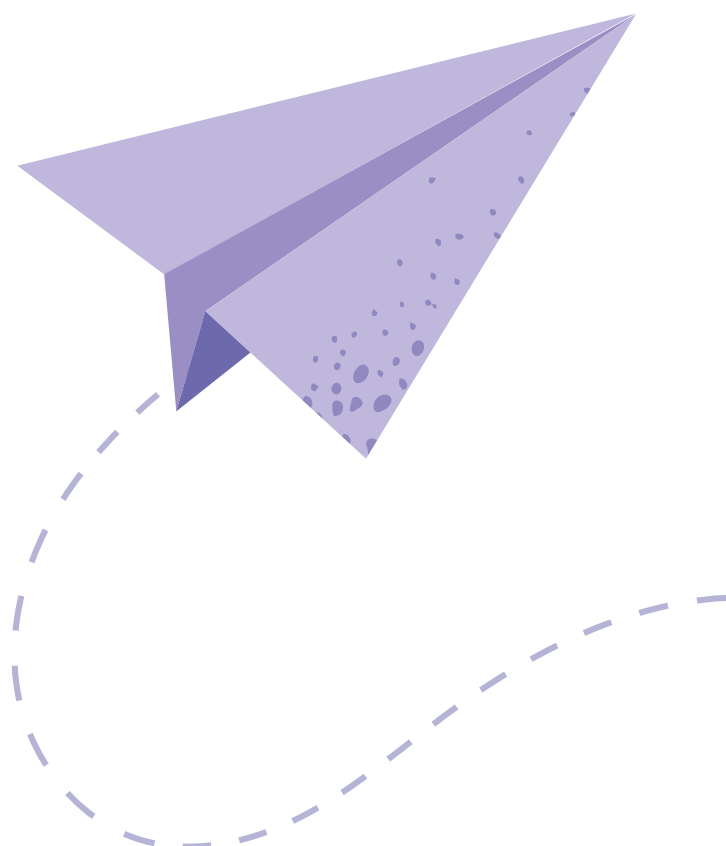
Els nous ideals posen damunt la taula malestars i reptes específics als quals les persones joves han de fer front en l'actualitat, essencialment a conseqüència de la globalització neoliberal i, més recentment, de la crisi sanitària desencadenada per la pandèmia de la covid-19. D'altra banda, la composició demogràfica actual de les persones joves és més heterogènia que mai a la història. Així doncs, qualsevol afirmació feta en nom d'aquest col·lectiu està sotmesa al risc d'adoptar postulats generalistes i d'ometre la multiplicitat de situacions de vida, pensaments, inquietuds, entre d'altres, que converteixen cada individu en una entitat única. Malgrat aquesta consideració, sí que podem apuntar els desafiaments que afronten les persones joves destacant algunes de les inquietuds principals que configuren el panorama actual (INJUVE, 2020):

- **Problema de l'habitatge:** les dificultats d'emancipació, principalment a causa del preu prohibit i la manca d'oferta d'habitatges, fan que moltes persones joves hagin de recórrer a nous models de convivència, com compartir habitatge o viure en llocs més allunyats dels centres de treball.
- **Precarietat laboral i allargament dels períodes formatius:** la població jove es troba amb una entrada tardana al món laboral a causa de la necessitat d'allargar la seva formació. Això genera una forta dependència econòmica dels pares, condicions salarials menys favorables, inestabilitat contractual i escasses o nul·les oportunitats per emprendre amb cert marge de risc.
- **Malalties de naturalesa emocional o mental:** les preocupants dades d'estudis com l'Enquesta FRESC2021 (2023), de l'Agència de Salut de Barcelona, o el mateix Informe Juventud en España (2020) indiquen que un percentatge significatiu de joves es troben en risc de problemes de salut mental, amb diferències de gènere marcades.
- **Moviments massius de població jove:** les migracions internacionals, sigui per necessitats econòmiques o refugiats de guerres, han diversificat i polaritzat la composició demogràfica juvenil com mai. Això es tradueix en una segregació territorial de les ciutats amb concentració de població vulnerable en alguns barris.
- **Crisi climàtica:** l'impacte de l'escalfament global afecta directament molts dels problemes identificats per les Nacions Unides en l'Agenda 2030, com ara la pobresa, la fam, la pau, les desigualtats i les migracions.

- **Conseqüències de la covid-19:** la pandèmia ha exacerbat problemes preexistents, com l'atur, la precarietat laboral i la segmentació del mercat laboral. S'han evidenciat canvis importants, especialment en la salut mental i l'estat d'ànim dels joves, com també confirma el Pla d'actuació de joventut Covid-2021 de la Generalitat de Catalunya.

La comprensió dels problemes d'abast mundial requereix una anàlisi profunda que tingui en compte diverses variables. D'una banda, existeixen persones joves amb una formació destacada i accés a una abundància d'informació sobre els fenòmens socials i polítics. **L'educació i la informació els doten dels recursos necessaris per entendre la creixent diversitat i complexitat del món actual.** A més, les tecnologies de la informació i la comunicació, com Internet, contribueixen a facilitar noves formes de mobilització.

De l'altra, en els últims anys s'observa una progressiva precarització i vulnerabilització de les condicions de vida de les persones joves. La manca d'expectatives els allunya dels espais socialment rellevants i no promou la seva identificació amb algunes de les institucions bàsiques de la democràcia. Aquesta situació de contrast entre la capacitació d'algunes persones joves i la vulnerabilitat d'altres destaca la diversitat d'experiències i realitats dins del col·lectiu juvenil enfront dels reptes globals.

Per tant, es revela una **polarització en la realitat juvenil que es tradueix en una afectació a l'hora de participar: el nivell d'estudis, l'origen familiar, el sexe, l'edat o la situació ocupacional són factors determinants que influeixen en les estratègies de participació adoptades**, en consonància amb la posició i l'estructura d'oportunitats ofertes per aquest context (Pérez i Zamora, 2020).

En el marc de la Justícia global, una de les principals motivacions que impulsen la participació de les persones joves és la percepció de la necessitat d'un canvi social, el qual han de connectar amb la seva realitat personal. El compromís de les persones joves no es planteja amb l'objectiu utòpic de salvar el món o provocar una revolució global, sinó de manera pragmàtica i local. Aquest compromís busca generar canvis en l'entorn més immediat: un mateix, el cercle d'amics, la família, el barri i la xarxa social més pròxima (Méthos, 2021).

3.3. La participació juvenil

La **Justícia global reconeix la capacitat de la societat civil per organitzar-se, informar-se i influir en les dinàmiques que generen opressió i desigualtats socials, amb l'objectiu de revertir-les** (Lafede.cat, 2020). Des d'aquesta perspectiva, es valora la participació de les persones joves com a part activa de la societat civil, atorgant-los un potencial transformador. És essencial que aquest col·lectiu trobi els canals de participació adequats per organitzar les seves lluites i contribuir a la millora de la realitat que els envolta.

Des d'una perspectiva pedagògica, **la participació emergeix com un procés que requereix el desenvolupament d'habilitats relacionades amb la voluntat, la capacitat i el coneixement per participar** (Pérez-Pérez i altres, 2020). Aquesta dinàmica implica una fase de descobriment, ja que sovint no se'ns ensenya a participar activament en la vida. Posteriorment, sorgeix la necessitat de voler participar, la qual depèn de la presència d'una motivació que impulsi l'articulació d'aquest desig de moviment.

És essencial tenir en compte la **capacitat de decidir i d'actuar de manera conseqüent amb aquestes decisions com a elements clau del procés de participació**. La creació de llocs de trobada i connexió facilita la construcció de relacions col·lectives, afavorint així la idea d'una educació orientada a la participació. A més, a mesura que es produeixen aprenentatges d'habilitats socials per a la participació, s'adquireix més responsabilitat i apoderament.

L'empoderament, en aquest context no es redueix únicament a una qüestió personal de decidir i actuar, sinó que també implica la creació d'un context que afavoreixi aquestes capacitats (Soler, Trilla, Jiménez-Morales i Úcar,

2017). En definitiva, l'educació per a la participació no només es concentra en l'individu, sinó que també destaca la importància d'un entorn propici per a aquesta participació activa.

En l'actual context sociopolític, la participació i implicació política de la població jove es desenvolupen en un escenari marcat per tensions contraposades. La creixent precarització i vulnerabilitat de les condicions de vida, sumades a la manca d'expectatives palpables, contribueixen a allunyar els joves dels espais de rellevància social. Segons l'Informe de la Joventut a Espanya (INJUVE, 2020), es manifesta una palpable desafecció i desconfiança envers algunes de les institucions bàsiques de la democràcia. És rellevant assenyalar que aquesta desafecció pot ser considerada com una de les raons subjacents a la reticència de la joventut a participar activament (Amor i Brinquis, 2009).

A pesar d'aquesta percepció, altres dades, com les proporcionades per Soler-i-Martí (2019), indiquen que els joves de 15 a 29 anys mostren un elevat interès per la política, amb un 61,1% considerats bastant o molt actius. Tot i això, és essencial analitzar com aquest interès es manifesta i es canalitza.

Una part significativa d'aquesta participació adopta formes poc institucionalitzades, predominantment a través de mitjans més expressius i de caràcter comunitari, amb les xarxes socials com a plataforma principal (30,9%). El 30,2% dels joves afirmen col·laborar o participar en alguna entitat amb diversos graus d'implicació, ja sigui com a membres associats (12,7%) o com a multiactivistes (17,5%).

Les dades revelen, per tant, que una fracció important de la joventut es mostra altament compromesa amb el seu entorn, amb diversitat de formes de participació que denoten una cerca activa de maneres creatives de ser agents polítics. Aquest compromís, però, té una tendència a desenvolupar-se preferentment fora dels espais més institucionalitzats, en els marges de la participació convencional.

Ésser protagonista i participar no només implica estar present, sinó també tenir poder real, ocupant un espai de presa de decisions compartit basat en la corresponsabilitat i l'empoderament. Aquests dos conceptes prenen força i es desenvolupen progressivament mitjançant la construcció de ponts que s'ajustin als diferents nivells de participació, així com els canals de participació triats de manera personal segons les preferències de cada individu.

D'aquesta manera, la participació de la joventut en el seu entorn s'entén com una força impulsora del canvi social. Treballar amb i des de la perspectiva juvenil ha de fomentar la implicació i el compromís amb els afers col·lectius, cultivant així una ciutadania activa i compromesa.

Altrament, **Internet i les tecnologies de la comunicació contribueixen a facilitar noves formes de mobilització entre els joves.** Aquests recursos afavoreixen una relació més individualitzada i autònoma amb la democràcia, prescindint cada vegada més de la mediació dels agents i les institucions polítiques tradicionals, els quals han perdut rellevància en la implicació política i la participació de la població jove. L'ús de plataformes de xarxes socials digitals esdevé una eina potent per a l'acció col·lectiva, tal com va quedar palès durant la pandèmia de la covid-19, on va mantenir, activar i establir relacions de suport comunitari.

D'una banda, **la presencialitat continua essent fonamental per a les accions finals de participació**, com ara manifestacions o accions instrumentals, i per a la construcció i l'enfortiment dels vincles interpersonals. De l'altra, la participació en línia s'enfronta al desafiament, compartit amb altres àmbits, de la bretxa digital.

A partir de la posició i l'estructura d'oportunitats que ofereix el context, les persones joves segueixen diverses estratègies de participació, que poden anar des de la passivitat fins a l'activisme de protesta, dins de formes més tradicionals (Méthos, 2021; Soler-i-Martí, 2019). S'identifiquen, doncs, diferents graus d'implicació o incidència de les persones joves en funció del compromís que assumeixin d'acord amb el seu procés personal d'aprenentatge i de despertar del desig participatiu en relació amb el projecte amb el qual estan vinculats.

3.4. Estratègies per a la participació juvenil

3.4.1. La dinamització juvenil

La dinamització juvenil és una eina que permet fomentar la participació i l'empoderament de la gent jove a través de la mateixa acció, mitjançant la realització d'actuacions que les involucrin. Aquests **espais de socialització quotidians es converteixen en llocs idonis per a la interrelació i autèntics llocs d'aprenentatge.** En el marc del foment de la participació en estructures organitzatives per a la Justícia global, les estratègies per involucrar els i les joves han de prendre aquesta doble perspectiva: dirigir-se als seus espais de relació i mimetitzar-se amb els seus interessos per possibilitar actuacions que connectin amb les seves maneres d'expressar-se.

El **diàleg diari amb la joventut que emergeix de la dinàmica d'un equipament o de la proximitat d'un projecte de dinamització específic a l'espai públic ha de ser utilitzat per a la construcció de ponts.** Aquesta connexió busca ampliar la capacitat d'incidència dels joves en qüestions que els són rellevants i els afecten, amb l'objectiu de fomentar un major protagonisme d'aquest col·

lectiu tant en les polítiques públiques com en la transformació de la societat.

L'aspecte més destacat consisteix a aconseguir aquest aprenentatge a través de la pràctica participativa, adaptant-se als ritmes, les inquietuds i els llenguatges de la gent jove. Sense cap mena de dubte, el treball amb joves que es fa mitjançant la dinamització juvenil ha de ser planificat amb una lògica de procés, ja que els resultats són difícils de percebre d'un dia per l'altre. A més, aquesta planificació ha de ser acompanyada de la flexibilitat necessària per ajustar-se a la realitat i la quotidianitat de la joventut. Algunes **estratègies** que ens proporciona la dinamització juvenil comparteixen elements comuns com:

- 1. Posar les persones joves en el centre de l'experiència**, assegurant que siguin protagonistes del procés i creadores de continguts (Pérez i Zamora, 2020; Méthos i Globelink, 2023).
- 2. Donar als joves tanta responsabilitat com sigui possible**, progressivament (Associació Catalana de Professionals de Joventut, 2023).
- 3. Treballar des de l'acció i la presa de decisions, permetent als joves influir en els assumptes debatuts.** (Pérez i Zamora, 2020; Méthos i Globelink, 2023).
- 4. Prendre consciència dels límits del procés participatiu per evitar falses expectatives** (Pérez i Zamora, 2020).
- 5. Establir un objectiu clar i comprensible per a tots els membres** (Associació Catalana de Professionals de Joventut, 2023).
- 6. Crear entorns amb seguretat emocional**, acollint les diverses maneres d'estar i de viure dels joves (Pérez i Zamora, 2020; Méthos i Globelink, 2023).
- 7. Eliminar les barreres d'accés a la participació i les desigualtats socials**, adoptant una perspectiva inclusiva i comunitària (Pérez i Zamora, 2020) (Associació Catalana de Professionals de Joventut, 2023).
- 8. Prioritzar el procés com a producte, construint col·lectivament** un procés democràtic que fomenti l'empoderament juvenil (Méthos i Globelink, 2023) (Pérez i Zamora, 2020).
- 9. Treballar amb una lògica sistèmica i de procés**, planificant de manera flexible i ajustant les accions segons els resultats (Pérez i Zamora, 2020; Méthos i Globelink, 2023).
- 10. Promoure un sentit de comunitat i mantenir el grup com a col·lectiu flexible**, evitant criteris d'accés rígids (Méthos i Globelink, 2023) (Associació Catalana de Professionals de Joventut, 2023).

11. Crear aliances amb entitats juvenils del territori per incloure-les en el procés participatiu (Pérez i Zamora, 2020).

La dinamització juvenil obre vies per treballar amb un ampli i divers grup de joves de manera inclusiva, involucrant aquells que es troben més allunyats dels centres de presa de decisions o que tenen menys oportunitats d'influir en les decisions que els afecten. Això implica fomentar la participació des dels marges o la participació perifèrica, en la qual moltes persones joves es veuen emplaçades per diferents motius.

L'edatisme, una tendència generacional que col·loca les **persones** joves en una situació de desavantatge respecte a les persones adultes, **resta poder a aquest col·lectiu i minva la seva capacitat de decisió en àmbits com l'econòmic, el polític o el social, relegant-los a posicions perifèriques**. Aquesta dinàmica pot provocar que moltes persones joves no se sentin cridades a participar simplement pel fet de ser joves.

Adoptant una perspectiva interseccional i enfocant l'anàlisi social de la participació amb èmfasi en les relacions de poder entre persones i grups segons els diversos eixos de desigualtat que els travessen i interactuen entre si, es poden observar situacions de desigualtat social en la realitat juvenil. Aquests eixos principals de desigualtat, com el sexe, l'origen i la classe social, es creuen i afecten la participació plena dels joves en els diferents espais destinats a aquest propòsit (Coll-Planas i Solà-Morales, 2019; Rodó-Zárate, 2021).

Des d'una perspectiva feminista, es destaca que els rangs de poder, els privilegis i les opressions han de ser considerats per afavorir la igualtat d'oportunitats i treballar cap a l'equitat. Per tant, és crucial prendre consciència de les situacions de desigualtat, privilegi i rang, tant per part dels professionals en relació amb els joves com entre les mateixes persones joves o col·lectius. Sovint, algunes veus no arriben a ser escoltades o no formen part dels ponts que construïm, i posar-hi l'atenció és essencial per aprofundir en la inclusió i la democràcia.

La injustícia epistèmica, segons Fricker (2007), es manifesta quan no totes les veus i realitats que es viuen dia a dia gaudeixen de la mateixa credibilitat o reconeixement. És fàcil caure en l'abús de poder quan no es té consciència dels privilegis que es posseeixen i que es deriven d'aquesta situació.

En el desenvolupament de la dinamització juvenil, i pel que fa a la centralitat de l'aspecte relacional, la dificultat rau a ser conscient dels diversos factors que ens travessen per tal de no oblidar cap part de nosaltres, de les persones amb les quals interactuem i dels sentiments que poden emergir en la relació.

3.4.2. La construcció comunitària

La situació actual posa de manifest, més que mai, la **urgència de trobar respostes a unes necessitats socials cada cop més complexes i greus**. Diverses veus defensen que les noves formes de desigualtat social requereixen estratègies que fomentin l'apoderament, el treball en xarxa, la solidaritat i la participació dels afectats (Ballester, 2013).

Com hem vist, la dinamització juvenil pot desenvolupar-se a través de l'acompanyament individual, generant vincles, així com mitjançant l'acció col·lectiva, que implica guiar grups de persones per facilitar la trobada, reforçar les relacions de confiança i promoure l'empoderament. Finalment, l'acció comunitària té com a objectiu mobilitzar i organitzar els ciutadans i les ciutadanes per transformar el seu entorn.

L'acció comunitària és un concepte divers i ric, caracteritzat per la seva heterogeneïtat i una àmplia varietat de pràctiques i experiències. Tot i les diferències, aquestes iniciatives comparteixen un objectiu comú: la millora de la qualitat de vida de les persones i la promoció de la justícia social.

Es tracta de posicionar-nos estratègicament davant d'una realitat de desigualtat social. Això implica buscar una finalitat transformadora que contribueixi a minvar les relacions d'opressió i injustícia amb les quals ens enfrontem. Diversos autors i autores defensen la idea que l'acció comunitària hauria de perseguir una triple intencionalitat transformadora (Manyà i Morales, 2018; Ballester, 2013):

- Apoderament personal, grupal i comunitari.
- Millora de les condicions de vida: resposta a necessitats i reivindicació de drets.
- Cohesió i inclusió social.

L'acció comunitària es pot definir com un procés orientat a l'autoorganització d'una comunitat per decidir les seves necessitats i impulsar accions que n'ofereixin respostes (Manyà i Morales, 2018). El Pla estratègic d'acció comunitària de l'Ajuntament de Barcelona 2018-2022 posa l'èmfasi en la participació comunitària amb la idea de construir projectes col·lectius on hi ha un «nosaltres», que vol i necessita portar a terme accions conjuntes per abordar problemes, reptes i necessitats col·lectives.

En aquest sentit, Marchioni (2001) considera la participació com un procés dinàmic basat en el diàleg que requereix la presa de consciència de la necessitat de fer canvis. Per tant, la identificació de necessitats compartides per proporcionar respostes és un dels elements centrals de la participació comunitària, on el motor ideològic és mobilitzador d'accions.

L'objectiu no és tant el canvi personal o individual com, sobretot, el canvi dels contextos. Partint de la idea que la comunitat organitzada és el principal recurs existent, la participació comunitària es relaciona directament amb la reivindicació de drets socials col·lectius. Fomenta les relacions socials i entre grups per superar els efectes negatius de la desigualtat o transformació de l'entorn. Atorga el protagonisme de la transformació a les poblacions afectades o subjectes col·lectius, basant-se en el principi fonamental de l'autodeterminació dels individus i les comunitats per decidir sobre el seu desenvolupament, des de la presa de consciència d'una situació fins a les estratègies per modificar-la.

Per tant, treballa amb ritmes no predeterminats ni imposats, sinó amb aquells que les capacitats d'autodeterminació i organització de les comunitats han definit. Proposa que les situacions socials i els problemes complexos s'han d'afrontar mitjançant processos (experiències) que permetin canvis significatius en la vida de les persones, les col·lectivitats, els grups o les institucions socials.

En aquest sentit, s'aborden situacions socials col·lectives mitjançant l'organització i l'acció col·lectiva, com un procés de mobilització social en el qual els actors socials prenen consciència de l'existència d'uns interessos comuns i s'organitzen amb la finalitat de constituir i sostenir una organització centrada en l'elaboració i l'aplicació de projectes col·lectius (Barbero i Cortés, 2005).

Quan parlem de comunitat és crucial aturar-nos per definir amb precisió el que entenem per aquest terme. En aquest context, ens referim a "un conjunt d'agents que comparteixen un espai territorial de referència, sigui perquè hi resideixen o perquè desenvolupen la seva activitat social o professional" (Manyà i Morales, 2018, pàg. 7). Aquests agents poden tenir una diversitat de perfils que supera la categoria de persones joves:

- Professionals de serveis, entitats, empreses i administracions amb diversos encàrrecs i trajectòries.
- Persones voluntàries i activistes membres d'entitats sense ànim de lucre.
- Persones no associades que desitgen sumar el seu esforç.
- Càrrecs polítics que desenvolupen la seva tasca a peu de carrer.

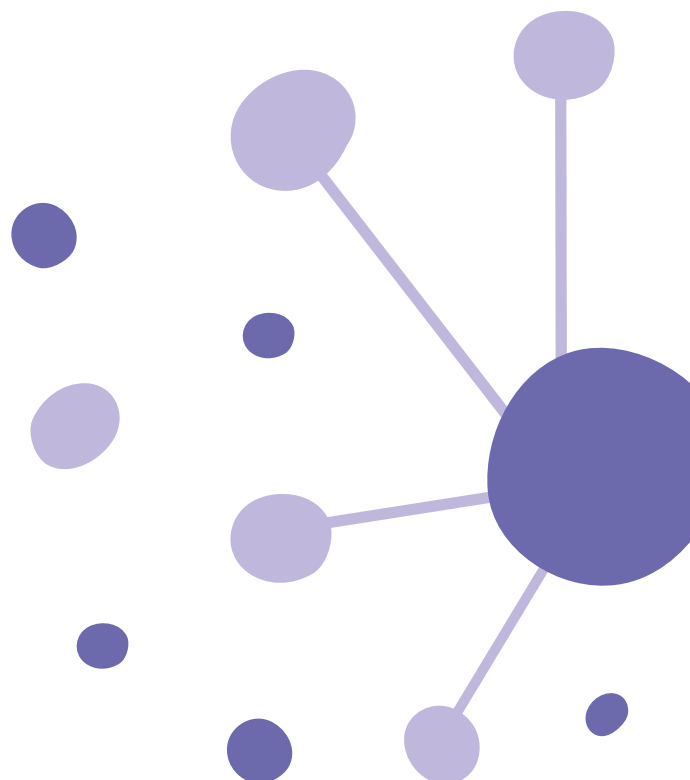
El coneixement i l'expertesa de cada participant varien i, alhora, són indispensables. **Trobar l'equilibri per assegurar que totes les veus siguin escoltades i que cada individu assumeixi responsabilitats representa un dels principals reptes amb els quals ens enfrontem.**

La metodologia de treball per a la creació de relacions de cooperació es fonamenta en tres eixos. En primer

lloc, es parteix de les necessitats individuals, com ara habitatge, cultura i salut, entre d'altres. El segon eix és la inclusió social, que implica donar veu i visibilitat a les persones afectades, convertint-les en protagonistes del procés. El tercer eix es basa en la generació d'empoderament en l'àmbit personal, col·lectiu i comunitari. Això implica la presa de consciència en l'àmbit individual, la col·laboració en entorns de treball grupal, la construcció de relacions i la capacitat de modificar lleis, normatives i protocols d'actuació de les administracions públiques en els espais de relació comunitària.

La metodologia comunitària basa el seu desenvolupament principalment en les formes de relacionar-se i en la intencionalitat de les relacions. En aquest marc, el procés i les relacions generades adquireixen una importància primordial sobre el resultat final. Com en qualsevol procés relacional, **aquest implica la transformació de capacitats, actituds i maneres de fer, destacant així el valor pedagògic inherent als processos de treball en xarxa i comunitaris.**

Finalment, és essencial tenir en compte els elements de context que influeixen en el treball comunitari, ja que aquest es configura com una estratègia metodològica amb diversos nivells de desplegament o implantació. Aquests nivells es determinen segons les possibilitats que ofereixi el context, els recursos disponibles al territori, les habilitats i la voluntat dels equips tècnics i la ciutadania.

3.5. La Justícia global

La noció de Justícia global ha evolucionat al llarg de les dècades, sorgint inicialment en els debats de la filosofia política durant els anys vuitanta. Aquesta concepció pren forma en resposta als processos de globalització econòmica neoliberal i a les creixents preocupacions morals pel que fa a fenòmens com l'augment de les migracions, els genocidis, les neteges ètniques, l'auge dels nacionalismes i el deteriorament ambiental.

En un inici, la Justícia global va ser influenciada per la teoria crítica i les discussions sobre les teories de la justícia distributiva (Pogge, 1994; Sen, 2000; Nussbaum, 2011). Aquesta se centra en els principis moralment preferibles per establir com es distribueixen, i entre qui, els beneficis i les càrregues dins d'una societat. No obstant això, la noció de Justícia global va anar més enllà de la distribució exclusiva dins de les fronteres dels estats nació, assolint una marcada preocupació per les esferes globals i les relacions internacionals.

Aquesta perspectiva inicial de **Justícia global, caracteritzada per la seva orientació universalista i cosmopolita, estableix els fonaments clau per transcendir les fronteres nacionals i posar en relleu la necessitat d'abordar les desigualtats globals**. No obstant això, a mesura que el debat evolucionava, es va donar pas a altres enfocaments que abordaven les qüestions de manera més específica i contextual.

En una fase posterior emergeix una perspectiva alternativa, altermundista, decolonial o d'epistemologia del sud (De Sousa Santos i Meneses, 2014; Andreotti, 2015). Aquesta nova orientació destaca la importància de considerar les diversitats culturals, socials i històriques en la comprensió de la Justícia global. Es proposa una aproximació que posa èmfasi en les veus i les experiències dels pobles del sud, qüestionant les narracions tradicionals i posant de manifest les dinàmiques de poder i les herències del colonialisme.

Aquesta transformació de la Justícia global en un espai de diàleg plural implica una crítica fonamental a la visió universalista que, fins a cert punt, havia eclipsat les veus i les perspectives diverses. La necessitat de reconèixer les múltiples formes de saber i coneixement que emanen de diferents contextos culturals esdevenen un impuls cap a una comprensió més rica i completa de la justícia en una escala global.

En aquesta nova etapa, **la Justícia global no només és una crida a abordar les desigualtats estructurals, sinó que també es converteix en un espai on les visions diverses coexisteixen i es troben**. El diàleg plural és fonamental per abordar les complexitats que envolten les qüestions globals, ja que reconeix que no hi ha una única

perspectiva que pugui abastar tota la diversitat de situacions i experiències.

Les contribucions d'autores com Andreotti i altres (2018) destaquen la importància de qüestionar l'imaginari global, que sovint ha estat dominat per narratives unificadores que no reflecteixen la riquesa de les realitats locals i les diverses maneres de percebre la justícia. Proposen tres perspectives que discuteixen a fons la comprensió clàssica de la Justícia global:

- **La Justícia global com a triomf de la modernitat**, que concep la Justícia global com l'expansió del model econòmic i estils de vida occidentals. Es basa en el relat unificat del progrés i la noció de desenvolupament lligada a la modernització.
- **La Justícia global com a empoderament de les persones oprimides**, que proposa que els pobles explotats han d'emancipar-se, prenent consciència de la seva opressió i creant formes alternatives de governança i desenvolupament econòmic. La Justícia global implica treballar solidàriament amb grups marginats per aconseguir l'alliberament col·lectiu.
- **La Justícia global com a altres possibilitats de coexistència en el planeta**, que reconeix que l'empoderament de les persones oprimides no és suficient i advoca per canviar les regles del joc. Advocava per imaginar noves maneres de viure i relacionar-se, qüestionant identitats i certeses, i permetent l'aprenentatge a través de la reflexió sobre els errors.

A través d'aquesta darrera perspectiva, **s'identifica un reconeixement profund de les dinàmiques negatives generades per un imaginari dominat per l'individualisme i el racionalisme**. Aquesta concepció admet que les relacions basades en aquests principis erosionen el sentit de connexió amb el planeta, amb les altres persones i amb nosaltres mateixos. Aquesta desconexió desencadena conseqüències preocupants que amenacen el futur de la nostra espècie.

L'imaginari actual destaca que les interaccions humanes, fonamentades en l'individualisme i el racionalisme, contribueixen a enormes desigualtats, no només entre éssers humans, sinó també en la valoració de les diferents formes de vida, siguin humanes o no. Aquesta disparitat en la consideració de la vida implica conseqüències com la polarització social, el ressorgiment de moviments defensius feixistes, racistes i ètnics, així com una profunda sensació de desesperança i frustració, manifestada en problemes de salut mental i actituds autodestructives, especialment entre la joventut, com s'avançava anteriorment.

Aquest imaginari postula la necessitat d'una transició radical, com caminar per una carretera amb boira, cap a noves formes de viure. Aquesta transició implica desvincular-se dels relats tòxics i promeses il·lusionadores del passat per obrir camí a noves maneres de percebre i relacionar-se amb el món. L'agenciamment (Barad, 2007), en aquest context, es presenta com un procés que requereix desmantellar tant els vells sistemes internament com externament per donar lloc a l'aparició d'un de nou, encara per definir completament.

L'emancipació esdevé un moviment cap a la desinversió en desitjos perjudicials, falses esperances i estructures fonamentades en la separació. Aquesta transformació implica una reconexió amb diferents eixos de treball que convergeixen cap a la construcció d'una consciència col·lectiva més solidària i responsable.

3.6. Eixos de treball

Per abordar les qüestions de Justícia global des de múltiples perspectives i amb l'objectiu de promoure un canvi positiu a escala global, es destaquen diversos eixos de treball fonamentals. Aquests eixos són àmbits clau que abracen la complexitat de les desigualtats i les injustícies globals. Seguint l'anàlisi documental feta per Muñoz-Savedra i Montané (2022) sobre l'emergència del concepte de Justícia global en el marc de pràctiques educatives de les entitats de Lafede.cat, es dibuixen diferents línies d'acció o eixos de treball vinculats a una mirada interseccional i integral.

Aquesta classificació es concreta en **sis eixos de treball que engloben des de les relacions de poder i governança fins a la justícia ambiental, així com justícia econòmica i social, la pau i la no-violència, la interculturalitat crítica i la perspectiva feminista** (Massip, Egea, Barbeito i Flores, 2018). A continuació s'explica breument cada un d'aquests eixos, que són essencials per abordar la complexitat de la Justícia global:

- **Relacions de poder i governança:** aquest eix de treball implica una anàlisi crítica de les relacions de poder a escala global. Es tracta de comprendre com les decisions polítiques, econòmiques i socials afecten diferents regions i comunitats.
- **Justícia ambiental:** a través d'aquest eix es posa de manifest la necessitat d'abordar les desigualtats derivades de la degradació ambiental. Es tracta de reconèixer com les comunitats més vulnerables sofreixen de manera desproporcionada els impactes del canvi climàtic i la contaminació.

- **Justícia econòmica i social:** aquest eix se centra en la comprensió i l'abordatge de les desigualtats econòmiques i socials en l'àmbit mundial. Inclou la lluita contra la pobresa extrema, la promoció de l'accés igualitari a l'educació i la sanitat, i la cerca de solucions per a les disparitats en la distribució de recursos i oportunitats.
- **Pau i noviolència:** aquest eix destaca la importància de la prevenció i resolució de conflictes sense recórrer a la violència. Implica abordar les causes fonamentals dels conflictes, fomentar la diplomàcia i la mediació, i construir cultures de pau.
- **Interculturalitat crítica:** a través d'aquest eix, es reconeix la diversitat cultural, social i històrica com un element clau per entendre i abordar les desigualtats. Es promou una interacció positiva i crítica entre diferents cultures, evitant la imposició de valors i reconeixent les contribucions úniques de cada comunitat.
- **Perspectiva feminista:** aquest eix implica l'adopció de mesures específiques per abordar les desigualtats de gènere. A través de polítiques inclusives i proactives, es procura transformar estructures que perpetuen els estereotips de gènere i afavoreixen la discriminació.

Aquests eixos de treball no només operen de manera independent, sinó que col·laboren de manera híbrida, generant un marc holístic que aborda les diverses dimensions de la Justícia global. La seva implementació efectiva demana una col·laboració dinàmica entre actors locals i globals, requerint una voluntat compartida de construir i consolidar un món més just i equitatiu per a tothom.

L'èmfasi en la interconnexió dels eixos destaca la necessitat de veure les desigualtats i les injustícies globals com a teixit interrelacionat, on les accions en un àmbit poden tenir repercussions en altres eixos o en tot el sistema. La comprensió d'aquesta interdependència proporciona una base sòlida per desenvolupar estratègies integrades i sostenibles.

La col·laboració entre actors locals i globals destaca, de manera especial, la importància de la participació juvenil en les solucions, ja que les comunitats afectades han de donar veu activa als i a les joves en la determinació de les estratègies per abordar les desigualtats. Reconèixer el paper crític dels i de les joves en aquest procés és fonamental per diverses raons.

En primer lloc, **les persones joves són agents de canvi amb perspectives diferents i diverses**. Això implica que la inclusió dels joves en les decisions sobre Justícia

global no només és un acte de justícia intergeneracional, sinó també una estratègia intel·ligent per abordar els problemes amb una mentalitat oberta.

En segon lloc, els i les joves **són sovint els més afectats per les desigualtats globals, com s'ha comprovat anteriorment, ja sigui en relació amb l'accés a l'educació, l'oportunitat econòmica o els impactes del canvi climàtic.** La seva participació activa en les decisions que afecten el seu futur és essencial per garantir que les polítiques i les accions adreçades a la Justícia global aborden les seves preocupacions i necessitats específiques.

A més, la inclusió de les persones joves en els processos de presa de decisions pot contribuir a la construcció d'una ciutadania global activa i informada. S'intueix que fomentar la participació juvenil en els diàlegs sobre justícia global no només els i les capacita, sinó que també crea un sentiment de pertinença i responsabilitat cap a les qüestions globals.

3.7. Educació per a la Justícia global

L'educació per a la Justícia global és un paradigma educatiu que va més enllà de transmetre coneixements i informacions (Mesa, 2019). Constitueix una eina potent per qüestionar i transformar de manera crítica el model social, polític i econòmic existent, abordant les causes que generen desigualtats i conflictes. Aquest enfocament s'erigeix en un pilar essencial per a la construcció d'una consciència crítica i compromesa amb la justícia, l'equitat i la sostenibilitat a escala mundial.

Partint del concepte de ciutadania global, **es destaca la pertinença a un únic món i es promou la presa de consciència sobre l'oportunitat que cada individu té en la promoció de la justícia social i l'equitat, així com en l'acció transformadora i la generació d'alternatives.** Aquest enfocament educatiu no sols se centra en l'adquisició d'informació, sinó que va més enllà, incentivant la reflexió crítica i la comprensió de les complexitats dels desafiaments globals.

L'educació per a la Justícia global aborda temes clau, com les relacions de poder, la justícia ambiental, la pau i la no-violència, la interculturalitat crítica i la perspectiva feminista. En fer-ho, cerca no sols proporcionar una comprensió profunda de les desigualtats, sinó també contribuir a la formació d'agents de canvi compromesos amb la construcció d'un món més just i sostenible. Aquest enfocament no sols es limita a analitzar les manifestacions visibles de les injustícies, sinó que se submergeix en les arrels estructurals i sistèmiques que generen desigualtats i conflictes en l'àmbit global.

Parlem, per tant, d'una educació que a més de fomentar la comprensió de les intricades interrelacions polítiques, socials i culturals entre diferents pobles, també impul-

sa la solidaritat, la cooperació i la justícia social. Aquesta forma d'educació té com a objectiu la formació d'una ciutadania amb la capacitat de respondre als reptes que planteja l'època actual, marcada per la globalització amb trets neoliberals que afecten diverses facetes i dimensions de la vida: política, econòmica, cultural, tecnològica i personal.

L'educació per a la Justícia global no es limita a accions puntuals, sinó que es presenta com un procés socioeducatiu continu i sistemàtic, amb presència tant en els espais com en els temps educatius. A més, aquest enfocament educatiu promou activament la consciència crítica, facilitant un coneixement aprofundit i crític de les relacions que són responsables de les desigualtats al món. Aquest objectiu és essencial per capacitar la ciutadania, no només per ser responsable dels seus propis actes, sinó també per comprendre i abordar les dinàmiques socials i les injustícies a escala global.

Més enllà de la transmissió de coneixements, **l'educació per a la Justícia global convida a la participació activa i al compromís polític** (Lafede.cat, 2020). Reconeix que l'educació no és una entitat neutra, ja que involucra valors i càrregues ideològiques que poden influir en la legitimitat, el qüestionament o la transformació de les relacions de poder i les seves estructures a la societat. En síntesi, a través d'aquest model educatiu, no només es comuniquen coneixements, sinó que també es cultiven habilitats i actituds perquè les persones puguin entendre, posar en dubte i, si és necessari, alterar la realitat social que els envolta.

3.8. Enfocaments i estratègies de l'educació per a la Justícia global

L'educació per a la Justícia global s'aborda mitjançant una **àmplia diversitat de perspectives i estratègies per fomentar una comprensió crítica i transformadora de les qüestions relacionades amb la justícia, l'equitat i la sostenibilitat a escala global.** Amb aquest abast diversificat de principis i estratègies, l'educació per a la Justícia global pretén cultivar persones amb una comprensió crítica i un compromís actiu, capacitats per abordar les complexitats dels reptes globals amb informació i una perspectiva transformadora. En aquest context es destaquen alguns dels principis fonamentals que guien aquests enfocaments, juntament amb les tàctiques específiques que els acompanyen:

- **Perspectiva crítica i transformadora:** l'educació per a la Justícia global es fonamenta en una perspectiva crítica que no només identifica les problemàtiques globals sinó que també busca comprendre'n les arrels i les dinàmiques subjacents.

- **Comprensió de les interconnexions:** una estratègia clau és ressaltar les complexes interconnexions entre els diversos àmbits de la vida, incloent-hi qüestions econòmiques, socials, ambientals i culturals.
- **Participació activa i dinàmica:** l'educació per a la Justícia global fomenta la participació activa de les persones mitjançant metodologies dinàmiques com debats, simulacions i projectes pràctics.
- **Experiències vivencials:** les estratègies basades en experiències directes, com intercanvis culturals, viatges d'estudi o col·laboracions amb comunitats afectades, són crucials.
- **Promoció de valors:** l'educació per a la Justícia global se centra en la promoció de valors fonamentals com la justícia, la pau, la solidaritat i la sostenibilitat.
- **Utilització de mitjans i tecnologies:** estratègies contemporànies incorporen l'ús de mitjans i tecnologies per connectar-se amb audiències més àmplies i accedir a perspectives diverses.
- **Adaptabilitat als temes emergents:** l'educació per a la Justícia global es caracteritza per la seva adaptabilitat i capacitat de respondre a temes emergents com el canvi climàtic, les migracions i els drets humans.
- **Enfocament metodològic integral:** en la seva metodologia, aquest enfocament procura integrar la dimensió política i temàtica amb canvis relacionals en les formes de viure, conèixer i percebre el món.
- **Educació emancipadora:** considerada com una proposta d'educació emancipadora o de sisena generació, l'educació per a la Justícia global busca facilitar el desenvolupament de processos que problematitzin la realitat i permetin transformar el model social, polític i econòmic en la construcció de societats més justes, feministes, antiracistes i ecologistes.
- **Pràctiques educatives cooperatives:** per a la seva implementació, aquest enfocament destaca la necessitat de pràctiques educatives cooperatives que facilitin l'aprenentatge de noves formes de ser al món i qüestionar el pensament hegemònic.

3.9. Àmbits de treball

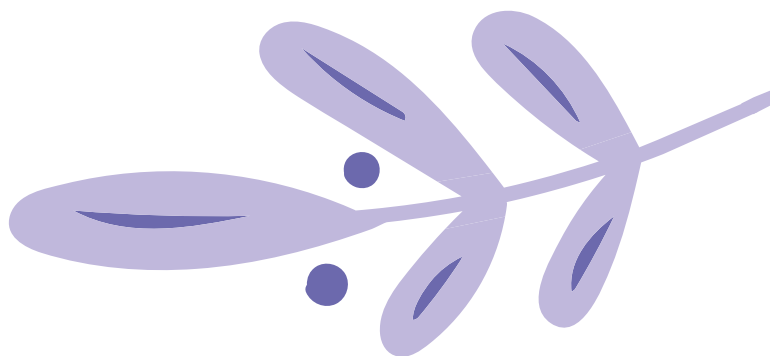
L'educació per a la Justícia global transcendeix l'àmbit formal per abordar àmbits no formals i informals, reconeixent la necessitat d'estimular la creativitat i la «imaginació moral» més enllà de les aules convencionals (Andreotti, 2015). Aquest enfocament no es limita al marc escolar tradicional, sinó que també es compromet amb àmbits educatius no formals, col·laborant activament amb organitzacions socials i comunitàries per abordar les qüestions locals i globals.

Mitjançant aquesta perspectiva, l'educació per a la Justícia global busca anar més enllà de les fronteres de l'ensenyament convencional per arribar a les persones joves en diversos contextos i situacions. Aquesta amplitud en l'abordatge permet establir connexions més rellevants amb les realitats que envolten els i les joves, integrant els aspectes formals, no formals i informals de l'aprenentatge.

A més, per tal de consolidar una educació per a la Justícia global que sigui autèntica i efectiva, s'aborda amb compromís la importància de col·laborar activament amb organitzacions socials i comunitàries. Aquesta cooperació estreta destaca la necessitat de treballar juntament amb aquestes entitats, reconeixent-les com a socis clau en l'abordatge dels desafiaments que transcendeixen les fronteres locals i es projecten a l'àmbit global. En aquest context, es promou una perspectiva integral que incorpora diverses veus, perspectives i recursos.

La col·laboració amb organitzacions socials i comunitàries s'erigeix en un pilar essencial d'aquesta educació, ja que permet una comprensió més profunda i contextualitzada dels problemes que impacten les comunitats. A través d'aquesta vinculació amb la realitat local, es facilita als estudiants una oportunitat única d'aprendre mitjançant experiències pràctiques, fomentant l'empatia i la comprensió.

L'aproximació integral de l'educació per a la Justícia global no només assegura que es transmetin coneixements rellevants, sinó que també s'assegura que les persones es connectin amb les qüestions globals des de la base local. Aquest plantejament educa pel compromís actiu i la responsabilitat envers les comunitats locals i el món en general.

4. Marc metodològic

4.1. Enfocament i procés metodològic

L'enfocament metodològic d'aquest estudi reforça una perspectiva qualitativa amb l'objectiu de comprendre i explorar les experiències, les percepcions i les dinàmiques socials vinculades a la participació activa dels i de les joves en projectes de Justícia global. Per assolir aquest objectiu s'aplica una combinació de tècniques de recopilació de dades, incloent-hi entrevistes en profunditat, grups de discussió i anàlisi de documents.

Es tenen en compte diversos contextos i regions geogràfiques per captar la diversitat de perspectives i experiències. Això implica treballar amb una mostra de joves de diferents comarques, amb una atenció especial als qui pertanyen a grups que es troben en situacions de vulnerabilitat o amb drets vulnerats.

Durant aquest procés es busquen patrons i tendències per comprendre a fons les dinàmiques que influeixen en la participació juvenil. És essencial subratllar que aquest estudi reconeix la perspectiva de les persones joves com a agents actius i col·laboradors en la recopilació i interpretació de les dades. S'estimula la seva participació activa a través de tècniques de recerca participativa i co-creació de coneixement amb l'objectiu d'aconseguir una visió més completa i inclusiva del fenomen estudiat. Se segueixen els passos següents:

- 1. Revisió de la literatura:** es fa una revisió exhaustiva de la literatura existent sobre participació juvenil en projectes de Justícia global. Aquesta revisió permet comprendre els principals temes, les teories i les tendències en aquest àmbit, així com identificar els buits de coneixement que l'estudi pot abordar.
- 2. Definició dels objectius de la recerca:** s'ajusten i es concreten els objectius de la recerca d'acord amb la revisió de la literatura i els objectius específics de l'estudi. Aquesta definició clara dels objectius ajuda a guiar la recopilació i l'anàlisi de les dades.
- 3. Selecció de participants:** s'identifica la població objectiu de l'estudi, que pot incloure joves que estiguin involucrats en projectes de Justícia global, així com experts o professionals que treballin en aquest àmbit. Es determinen diferents criteris de selecció i la mida de la mostra, assegurant una representació adequada de diversitat geogràfica, grandària del municipi, de gènere, cultural i socio-econòmica.
- 4. Disseny dels instruments de recopilació de dades:** es desenvolupen les eines i els protocols necessaris per a la recopilació de dades, com ara guions d'entrevistes en profunditat, llistes de verificació per a grups de discussió o formularis per a l'anàlisi de documents. Aquestes eines s'han adaptat als objectius de la recerca i a les característiques de la mostra.
- 5. Recopilació de dades o treball de camp:** es fan les entrevistes en profunditat, els grups de discussió i altres activitats de recopilació de dades segons el disseny establert (com entrevistes de contrast i creació d'un grup motor de la recerca amb diferents entitats de Justícia global). S'assegura de documentar adequadament les respostes, prendre notes de camp i, si és possible, enregistrar les sessions per garantir la precisió i la integritat de les dades.
- 6. Anàlisi de dades:** es transcriuen les entrevistes, s'organitzen i es categoritzen les respostes segons els temes emergents, utilitzant tècniques d'anàlisi temàtica. Es du a terme un procés de codificació i categorització per identificar les tendències, els patrons i les relacions entre els temes mitjançant eines d'anàlisi de programari com ATLAS.ti.
- 7. Interpretació i redacció dels resultats:** s'analitzen els resultats de l'anàlisi de dades i s'interpreten en relació amb els objectius de la recerca i la revisió de la literatura. Es documenten els resultats d'una manera clara i concisa, usant exemples i citacions de les dades per il·lustrar les troballes.
- 8. Validació dels resultats:** es revisen els resultats amb els participants, altres experts i el grup motor. El grup motor és una col·laboració de diverses entitats dins de Lafede.cat, les quals exerceixen un paper clau en la creació, el desenvolupament, la validació i el contrast del coneixement. Aquest grup està format per entitats compromeses que comparteixen un interès comú en la investigació.

4.2. Mostra

La mostra d'aquest estudi es construeix amb gran atenció per reflectir una representació àmplia i significativa de les perspectives relacionades amb la participació juvenil en Justícia global. La recollida d'informació es basa en entrevistes i tallers de discussió, involucrant diferents informants amb característiques específiques.

En primer lloc, es fan **quatre entrevistes amb informants clau A que proporcionen una «mirada global»**. Aquests informants clau són seleccionats per la seva capacitat d'oferir una visió completa sobre un territori, la participació juvenil i els diversos espais i actors implicats en el context de la recerca.

En segon lloc, es porten a terme **quatre entrevistes addicionals amb informants clau B que ofereixen una «mirada territorial»**. Aquests informants no només proporcionaran una visió més concreta i contrastada sobre un territori específic i la participació juvenil, sinó que també formen part d'espais que es consideren propicis per a la realització de tallers amb joves.

La tercera categoria de la mostra implica **vuit entrevistes amb una «mirada local»**. Aquestes entrevistes es caracteritzen per la seva especificitat i permeten un contrast detallat sobre la participació juvenil, els espais i els actors en un territori determinat. La selecció d'aquestes vuit persones joves es du a terme d'acord amb la proposta feta pels informants clau A i B, així com seguint criteris específics que es detallen a continuació:

- La grandària de la població (poblacions petites de menys de 20.000 habitants, poblacions mitjanes d'entre 20.000 i 50.000 habitants o poblacions grans amb més de 50.000 habitants).
- La diversitat geogràfica de Catalunya (Lleida, Tarragona, Girona i Barcelona).
- La diversitat cultural.
- El gènere.
- La situació contextual.

Aquesta selecció curosa garanteix una representació diversa i equitativa de les veus juvenils dins de cada territori estudiat. Es presenta una mostra variada de joves compromesos amb la participació social i la Justícia global, que es caracteritza per la diversitat d'interessos, orígens, gèneres, experiències, trajectòries i visions del canvi.

En conjunt, aquest **enfocament de mostra estratificada permet obtenir una comprensió exhaustiva i detallada de les dinàmiques, les oportunitats i els reptes que influeixen en la participació juvenil en qüestions de Justícia global**, tant des d'una perspectiva àmplia com des de l'òptica específica de diferents territoris.

La mostra de participants en els grups de discussió és diversificada, amb un total de 58 joves que provenen de les quatre províncies de Catalunya. Aquesta inclusivitat geogràfica assegura una varietat d'experiències i perspectives, abastint de manera equitativa diferents àrees culturals i socials, i diferents tipus de població de la comunitat autònoma.

Amb una participació d'aquest tipus (70 participants totals) es garanteix la incorporació de veus i visions heterogènies, enriquint així la comprensió dels temes abordats. La diversitat de la mostra facilita l'exploració de diferents contextos i realitats que caracteritzen les províncies catalanes, afavorint una aproximació més completa i acurada als aspectes analitzats en els grups de discussió.

4.3. Eines per a la recollida de la informació

L'èxit d'una investigació radica en les eines de recollida d'informació utilitzades, que han estat dissenyades meticulosament per capturar les veus i les perspectives diverses que conformen el teixit de la mostra de la recerca. La metodologia de recerca incorpora tres eines principals: entrevistes amb informants clau, entrevistes amb joves i els grups de discussió.

	Participants tallers	Nombre d'informants joves	Nombre d'informants clau
Lleida	15	2	2
Tarragona	8	2	2
Girona	23	2	2
Barcelona	12	2	2

Taula 1. Font: Elaboració pròpia

Entrevistes amb informants clau

Aquesta eina proporciona una visió aprofundida de l'ecosistema que envolta la participació juvenil en Justícia global. Amb l'objectiu d'analitzar diversos contextos i regions geogràfiques, les entrevistes amb informants clau es divideixen en diverses dimensions clau que s'expliciten a continuació:

Dimensió	Ítems
Introducció	• Presenta't breument i explica la teva vinculació sobre la participació juvenil i/o en Justícia global
Experiència professional	• Podries explicar breument la teva experiència professional i el teu coneixement en relació amb la participació juvenil i/o en Justícia global? • Què entens per participació juvenil? I per Justícia global? • Quins són els principals desafiaments o tendències que has observat en aquest àmbit de treball?
Dinàmiques i espais de participació juvenil:	• Quins són alguns dels espais clau (festivals, associacions, assemblees, cercles...) que has identificat en relació amb la participació juvenil en el territori on desenvolupes la teva activitat? • Ens donaries el nom de tres joves als quals podríem entrevistar i donar informació rellevant per aquesta recerca? • Quines són les dinàmiques més rellevants que has vist en aquest territori? • Hi ha regions geogràfiques o contextos específics que consideris que són importants d'explorar per comprendre millor aquestes dinàmiques?
Inquietuds i interessos de les persones Joves	• Quins temes o qüestions relacionades amb la Justícia global solen interessar més els joves? • Com s'expressen o comparteixen els seus interessos i inquietuds en aquest àmbit? • Hi ha algun exemple concret de participació juvenil en la Justícia global que consideris destacable o inspirador? • Com creus que entenen la Justícia global els joves?
Factors que contribueixen a la manca d'implicació dels joves	• Quins són els principals obstacles o factors que has vist que limiten la participació activa dels joves en la Justícia global? • Quins són els principals desafiaments als quals s'enfronten els joves en l'accés a recursos, la discriminació estructural, el desconeixement o la falta de capacitat? • Quines estratègies o iniciatives creus que són més eficaces per superar aquests obstacles?
Oportunitats per promoure la participació activa dels joves	• Quines oportunitats o factors de suport consideres que són importants per promoure la participació activa dels joves en la Justícia global? • Quin és el paper de les tecnologies de la informació i la comunicació en aquest àmbit? • Quins són els exemples d'espais de diàleg inclusius que has vist o treballat que han fomentat la participació juvenil?
Altres informacions o observacions	• Vols afegir alguna informació o comentari addicional que consideris adient per als objectius de la recerca?

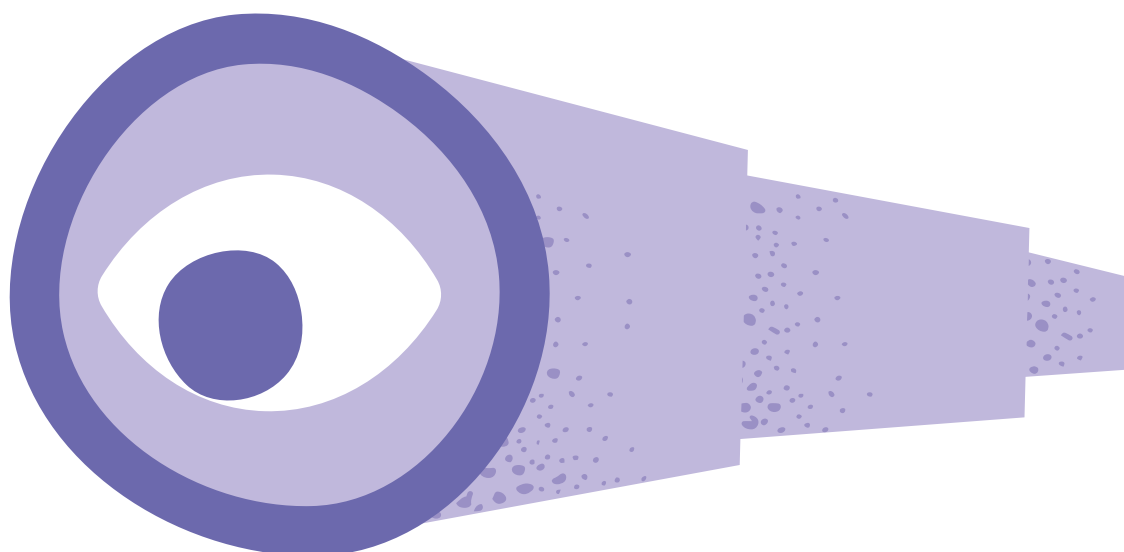
Taula 2. Escaleta entrevista informant clau. Font: elaboració pròpia

Entrevistes amb joves

Aquesta eina és fonamental per capturar les perspectives i experiències directes dels joves en relació amb la participació juvenil en Justícia global. Les dimensions de les entrevistes amb joves s'ajusten als objectius de recerca.

Dimensió	Ítems
Introducció	Presenta't breument i explica la teva vinculació sobre la participació juvenil i/o en Justícia global.
Experiència educativa	Com descriurieu la vostra experiència en participació i/o en educació per a la Justícia global? En quins tipus d'oportunitats o programes heu tingut possibilitat de participar? Com us ha afectat aquesta experiència i quines són les principals qüestions o idees que heu après sobre la participació i/o la Justícia global?
Percepcions sobre la Justícia global	Què enteneu per Justícia global? Com definirieu aquest concepte des de la vostra perspectiva? Quines són les principals qüestions o problemes de Justícia global que us preocupen més? Us ha motivat a passar a l'acció o participar en alguna iniciativa relacionada amb la Justícia global? Si és així, com ho heu fet?
Paper dels joves en la Justícia global	Com creieu que els i les joves poden contribuir a la lluita per la Justícia global? Quines estratègies o accions creieu que són més efectives per a la participació activa dels joves en qüestions de Justícia global? Quins són els principals desafiaments o barreres que els joves enfronten en aquest àmbit?
Consells i recomanacions	Quins consells o recomanacions tindrieu per a educadors, responsables de polítiques o altres actors interessats a promoure l'educació per a la Justícia global? Hi ha algun recurs, eina, youtuber, documental o plataforma que hagi estat inspirador per a vosaltres i que recomaneu a altres joves interessats a aprendre sobre Justícia global?

Taula 3. Escaleta entrevista jove. Font: elaboració pròpia

Grups de discussió

Els grups de discussió de la recerca es presenten com un espai dinàmic i interactiu per capturar de manera profunda les perspectives i experiències dels i de les joves en relació amb la participació juvenil en Justícia global. Aquesta proposta incorpora una variada dinàmica segons el context i el perfil dels participants, amb l'objectiu de fomentar el diàleg, la creativitat i la reflexió col·lectiva.

Els grups de discussió es duen a terme en diverses localitzacions clau de Catalunya, incloent-hi les ciutats de Mollerussa (Lleida), Tarragona, Salt (Girona) i el districte de Nou Barris de Barcelona. Aquesta estratègia assegura la representació de diverses realitats regionals i permet una exploració de les experiències i perspectives de joves residents en diferents àrees del territori català.

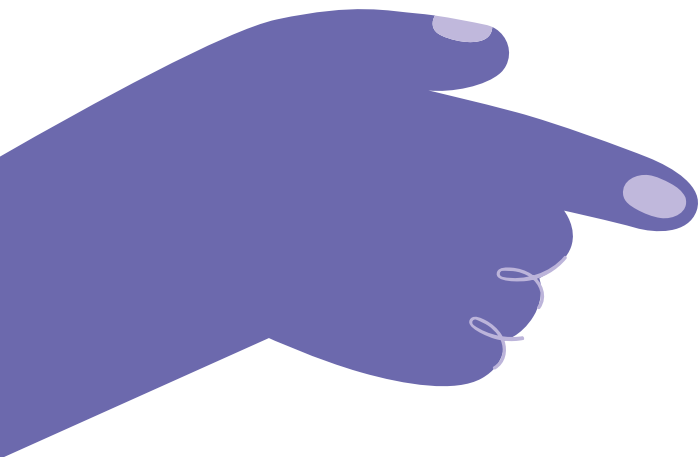
Cada una d'aquestes localitzacions aporta una riquesa única al conjunt de dades recopilades, ja que cada localitat i província té les seves particularitats i dinàmiques socials. La diversitat geogràfica de les sessions de discussió contribueix a una comprensió més completa dels temes analitzats, donant veu a les peculiaritats locals i als diversos contextos que configuren la joventut catalana.

Cada sessió està dissenyada per a una durada d'entre 60 i 90 minuts, i permet als participants expressar-se lliurement. Les següents eines de recollida d'informació són implementades durant els tallers:

Acollida i benvinguda	Es presenten les persones participants en la sessió.
Mural	Els joves creen un mural a partir de conceptes com racisme, justícia climàtica, feminisme, drets humans i cultura de la pau. Exploració de situacions locals i connexions globals.
Món perfecte	Dibuix d'un «món perfecte» com a mapa mental, explorant les visions dels joves sobre un futur ideal.
Exposició d'imatges provocadores	Utilització d'imatges suggeridores per generar reflexions i diàlegs.
Targetes de participació	Donació d'un bloc amb conceptes per construir una definició de participació. Tractament en equip, generant diàlegs sobre projectes, influenciadors i influenciadores, pòdcasts, etc.
Valoració	Sol·licitud d'una paraula que resumeixi la seva valoració de la sessió.
Tancament	Agraïment de la investigadora i explicació del procés de devolució de resultats.

Taula 4. Escaleta taller/grup de discussió joves. Font: elaboració pròpia

Aquesta estratègia permet a les investigadores connectar amb els i les joves de manera efectiva, facilitant la creació d'un espai de reflexió i participació que afavoreix l'expressió lliure i la construcció col·lectiva de coneixement. Cada eina i dinàmica està curosament dissenyada per respondre als objectius de recerca i capturar de manera integral les veus dels participants.

4.4. Tractament de la informació

La fase crítica de l'estudi implica el tractament de la informació recopilada durant els tallers i les entrevistes. Per a aquesta tasca s'utilitza la plataforma ATLAS.ti, una eina d'anàlisi qualitativa que ens permetrà navegar a través de les diverses perspectives i narratives emergents de la participació juvenil en Justícia global. En aquest sentit, es fan els següents passos:

- **Transcripció de dades:** les entrevistes i sessions dels tallers es transcriuen amb precisió per garantir la fidelitat a les veus dels participants.
- **Codi i categoria:** mitjançant ATLAS.ti, s'aplica el procés de codificació per identificar temes i patrons emergents a partir de les dades. Crearem codis i categories que reflecteixin la diversitat de perspectives recollides.
- **Anàlisi temàtica:** s'usa l'anàlisi temàtica per aprofundir en la comprensió del contingut, identificant els temes recurrents i les connexions subjacents.
- **Relació amb objectius de recerca:** cada fase de l'anàlisi es vincula directament amb els objectius específics de la recerca, assegurant que les conclusions siguin significatives i responguin als interrogants plantejats inicialment.
- **Interpretació contextual:** ATLAS.ti permet explorar les dades en un context interconnectat. La interpretació contextual és clau per entendre la relació entre les inquietuds, els interessos, els obstacles i les oportunitats que defineixen la participació juvenil en Justícia global.
- **Rigor i validació:** mitjançant un enfocament reflexiu i constant revisió, s'assegura la integritat i rigor de l'anàlisi. La validació es fa a través de processos iteratius per garantir la coherència i la fiabilitat dels resultats.

4.5. Consideracions ètiques

La investigació sobre la participació juvenil en qüestions de Justícia global està guiada per un compromís amb els principis ètics fonamentals, assegurant que el procés de recerca sigui respectuós, inclusiu i responsable. Les següents consideracions ètiques han estat incorporades de manera integral en tot el disseny i l'execució de l'estudi:

- **Consentiment informat:** abans de la participació en les entrevistes i els tallers, tots els participants, especialment els menors d'edat, reben una explicació clara sobre l'objectiu de la recerca i els procediments involucrats. Se'ls ofereix un document de consentiment informat.
- **Confidencialitat i anonimat:** totes les dades recollides són tractades amb la màxima confidencialitat. Les identitats dels participants es mantenen anònimes en els informes finals, garantint que la seva privadesa sigui preservada.
- **Respecte a la diversitat:** la diversitat és un aspecte central de la nostra recerca. Es compromet a respectar les diverses perspectives, creences i valors dels participants. Es tenen en compte les diverses sensibilitats per garantir que la recerca no només sigui inclusiva sinó també respectuosa amb les diferents subjectivitats, tradicions i contextos culturals.
- **Empoderament dels i de les participants:** els participants, especialment els i les joves, són considerats agents actius en el procés de recerca. Es fomenta la seva participació activa, donant-los veu en la interpretació de les dades i en la construcció del coneixement.
- **Beneficència i no-maleficència:** la recerca està dissenyada amb la intenció de contribuir al desenvolupament d'estratègies que fomentin la participació juvenil efectiva en qüestions de Justícia global. S'esforça per minimitzar qualsevol impacte negatiu i, al mateix temps, potenciar els beneficis potencials per als participants i la comunitat en general.
- **Transparència i divulgació:** s'adopta una postura de transparència respecte als procediments de recerca, els mètodes i els resultats. Es promou la divulgació pública dels resultats de la recerca de manera que sigui accessible i comprensible per a tothom, amb especial atenció a les comunitats implicades.

5. Resultats

5.1. Presentació de resultats entrevistes

A continuació es presentaran els resultats de les entrevistes i els grups de discussió fets en el marc d'aquest estudi sobre la participació juvenil en Justícia global. A través d'aquests resultats es busca una visió comprensiva, donant resposta a les preguntes d'investigació plantejades en el marc de la recerca.

5.1.1. Concepte i imaginari sobre participació

La participació, segons els resultats i els testimonis recollits, emergeix com un concepte multifacètic que va més enllà de la simple presència en espais democràtics.

"La participació pot prendre formes diverses, des de la feina fins a activar recursos per contribuir al canvi. La motivació intrínseca és clau, ja que la participació no pot ser imposada"

Entrevistat informant clau 4

En aquest sentit, la **participació es defineix com l'accés que les persones joves tenen per expressar les seves opinions sense obstacles, tot contribuint activament als processos de presa de decisions en temes que els afecten directament.** És un dret fonamental, intrínsecament lligat a la seva condició de persones, que va més enllà de la mera representació en assemblees i organitzacions.

Aquesta participació, com es destaca, no sempre és accessible per a tots els i les joves, i sovint cal anar a buscar-los fora dels circuits tradicionals de participació com les eleccions, els referèndums i les consultes.

"Moltes vegades, aquest concepte implica que la persona sigui activa i que acudeixi als espais de participació. En molts contextos juvenils això no és sempre possible, i cal anar a buscar-los si es vol que siguin participants. Aquesta situació es dona sovint en moltes organitzacions i assemblees, on es tracta amb un perfil específic de joves, però molts altres queden exclosos"

Entrevistat informant clau 1

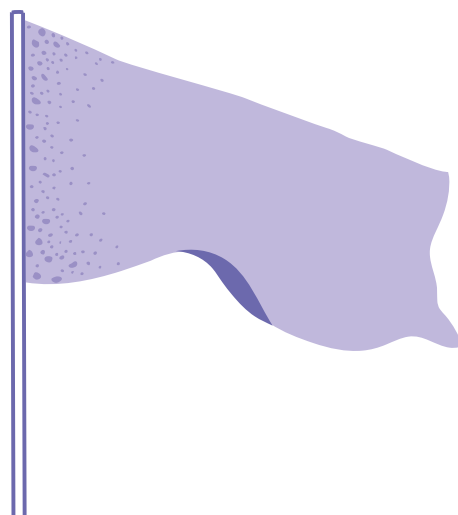
L'accessibilitat és un concepte clau, i s'insisteix en la importància d'implementar mecanismes per assegurar que tots els i les joves tinguin l'oportunitat de ser participants, independentment de les barreres que puguin existir.

La **participació també implica un compromís actiu amb l'entorn, una consciència crítica i la capacitat d'influir en els processos de canvi.** Aquesta dimensió activa és considerada crucial perquè les persones joves no només siguin espectadores, sinó que es converteixin en agents actius en la construcció d'un futur que estigui vinculat amb el seu entorn immediat i, si és possible, amb realitats més àmplies.

El concepte de participació va més enllà de la mera presència; implica la capacitat de prendre decisions, de formar part i autoorganitzar-se per dur a terme accions específiques. Aquesta definició destaca la necessitat que els i les joves no només puguin participar, sinó que també sàpiguen com fer-ho i vulguin fer-ho.

La participació juvenil és **un moviment dinàmic, divers i inclusiu.** Des de la perspectiva dels joves (grups de discussió 1, 2, 3 i 4), no només implica la presència en espais de decisió, sinó que també requereix la capacitat d'influir i ser part activa en temes que els importen. És un dret, una oportunitat i una responsabilitat que es desplega des de diferents àmbits, però cal destacar que l'accessibilitat a aquesta participació pot variar segons la situació de cada jove.

No totes les persones tenen les mateixes oportunitats d'accedir i contribuir a aquests espais, considerant aspectes com la situació socioeconòmica, l'ètnia, el gènere i altres factors. Aquesta diversitat en les oportunitats d'accés ens porta a explorar estratègies vinculades a la participació diversa i la mirada interseccional, assegurant que es tinguin en compte les diferents realitats i perspectives dels joves en la promoció d'un compromís més inclusiu i equitatiu.

Idees força:

1. **Accés incondicional:** la participació juvenil es percep com un dret fonamental, destacant la importància de garantir un accés incondicional dels i de les joves als espais democràtics i als processos de presa de decisions sense cap mena d'obstacle. Es ressalta la necessitat de desenvolupar mecanismes inclusius per arribar als joves que podrien quedar exclosos dels circuits habituals de participació.
2. **Compromís actiu:** la participació no es limita a la presència, sinó que implica un compromís actiu dels i de les joves amb els seus entorns, fomentant la seva capacitat d'influir en els processos de canvi i construir un futur connectat amb les seves realitats immediates i potser també amb realitats més àmplies.
3. **Diversitat de formes:** la participació juvenil es presenta com un concepte ampli i divers, que pot prendre formes diferents. No es limita a estar en associacions i pot manifestar-se en diferents àmbits i moments de la vida dels joves.

5.1.2. Concepte i imaginari sobre Justícia global

La definició de Justícia global emergeix de les diverses idees clau que estableixen els i les joves amb la qüestió de la percepció dels i de les joves sobre l'eficàcia i l'impacte de la seva participació en la Justícia global. La pluralitat d'opinions, la importància de sentir-se participis, la col·laboració activa i la contribució a la societat són elements que configuren la visió dels joves sobre la Justícia global (grups de discussió 1, 2, 3 i 4). Amb una perspectiva que abraça valors com els drets laborals, la justícia social, el feminisme, la pobresa, l'habitatge i el medi ambient, aquesta definició destaca la vitalitat i la sensibilitat dels joves davant de qüestions crucials.

En aquest marc, **la interconnexió entre els i les joves i la Justícia global es revela com un teixit ampli en experiències i perspectives.** Les idees de diversitat, compartir, col·laboració i contribució es fonamenten en la comprensió dels drets socials i humans, amb un èmfasi especial en el benestar i l'accessibilitat a la cultura per a tothom. Aquesta definició també destaca la importància de reconèixer els valors i privilegis, mentre aborda les desigualtats, les dificultats i les injustícies que configuren la realitat.

Aquesta visió va més enllà de les perspectives tradicionals i reconeix que les dinàmiques actuals, sovint estructurades des d'una perspectiva específica, contribueixen a desigualtats que es manifesten en diversos àmbits.

"La Justícia global és un conjunt de valors que aposta per la inclusió i la participació de tothom. Implica polítiques i accions que, des de la capacitat crítica, busquen la transformació. És un posicionament ètic que involucra responsabilitats, empatia, acompanyament i generositat. La Justícia global busca abordar les desigualtats i considera la perspectiva interseccional, comprenent les circumstàncies individuals que requereixen accions específiques"

Entrevistat informant clau 4

La **Justícia global no es limita a les necessitats individuals; abraça una visió àmplia centrada en els «drets de les persones, la diversitat cultural i els principis d'igualtat i feminismes»** (entrevistada jove 3). És una realitat quotidiana que es consolida a través de petites accions i detalls realitzats per cada individu. Des de l'activisme diari fins a les decisions de consum, cada acció contribueix a la construcció d'un món més just.

Aquesta perspectiva va més enllà d'idees abstractes, i es converteix en una qüestió de valors integrats en les petites accions diàries. La Justícia global no és una utopia distant, sinó una qüestió de compromís constant i comprensió de les interconnexions entre aspectes socials, culturals i ambientals.

La diversitat de perspectives sobre la Justícia global inclou visions de redistribució equitativa, la transcendència de les normes capitalistes i un èmfasi especial en mecanismes ciutadans per revertir les desigualtats socials. Aquest concepte impulsa una crida a l'acció des de la societat civil, amb un focus en l'organització, la solidaritat i la participació activa per transformar les dinàmiques socials existents.

És rellevant notar que, en alguns contextos, la Justícia global pot prendre dimensions més locals, amb una identificació més profunda amb les realitats locals, atès que «la Justícia global forma part del teu dia a dia. Són les petites coses i els petits detalls que fas cada dia» (entrevistat jove 5). En aquest diàleg es destaca la importància d'incloure els joves, reconeixent la seva veu i valorant les seves perspectives sobre qüestions com el medi ambient, la igualtat i els drets i deures.

Malgrat que en alguns espais no es faci una referència explícita al concepte de Justícia global, s'insisteix en la necessitat de començar a fer-ho. Això subratlla que, de manera inherent, els valors adoptats i les decisions preses impliquen aquest concepte, reforçant la idea que la Justícia global és una dimensió intrínseca als processos de presa de decisions i als valors adoptats per la societat.

Idees força:

- 1. Visió integral de la Justícia global:** es destaca la importància d'una visió àmplia de la Justícia global que vagi més enllà de les necessitats individuals i abracci drets personals, diversitat cultural, igualtat i feminismes.
- 2. Acció individual i quotidiana:** s'emfatitza que la Justícia global es consolida a través de petites accions i decisions quotidianes de cada individu.
- 3. Desigualtats estructurals i interconnexions:** s'assenyala que les dinàmiques actuals, sovint estructurades des d'una perspectiva específica, contribueixen a les desigualtats que es manifesten en diversos àmbits.
- 4. Crítica al capitalisme i acció ciutadana:** el concepte de Justícia global inclou visions de la redistribució equitativa, la transcendència de les normes capitalistes i l'èmfasi en mecanismes ciutadans per revertir desigualtats socials.
- 5. Perspectives locals i inclusió de les persones joves:** la Justícia global no només es presenta com un concepte global, sinó que es reconeix la seva rellevància en contextos locals. Es destaca la importància d'incloure els i les joves, reconeixent la seva veu i valorant les seves perspectives sobre temes com el medi ambient, la igualtat i els drets i deures.

5.1.3. Dinàmiques i espais de participació juvenil

Arran de les declaracions dels participants de la mostra, els i les joves exerceixen un paper fonamental en la construcció d'una societat més justa i equitativa, anant més enllà de la seva contribució econòmica. Poden «contribuir no només econòmicament. De vegades, les ONG et demanen suport sempre des del punt de vista econòmic, però no puc simplement anar un dia i oferir-me a ajudar?» (entrevistada joves 1). És essencial reconèixer la seva capacitat d'influir en tots els àmbits de la vida, incloent-hi qüestions tan rellevants com l'accés a l'habitatge i la participació en sindicats. La diversitat dels interessos juvenils evidencia la multidimensional «implicació dels joves en temes polítics, culturals i feministes» (entrevistada jove 3).

Malgrat les dificultats per captar l'interès de les persones joves en la participació política, «el casal com a equipament ha establert una connexió entre les celebracions festives i la lluita social» (entrevistada jove 4). Així, emergeix un activisme que defensa que les veus juvenils són valuoses i necessàries per construir un futur amb una veu més potent i influent.

Aquest activisme no es limita a la mera celebració, sinó que impulsa la generació de consciència crítica. Els i les joves són conscients que no poden convertir-se en simples peons d'un sistema que no els convé. En aquest sentit, l'activisme ofereix l'oportunitat de generar idees constructives i desafiar les estructures establertes. Així,

"Estar en espais participatius et permet nodrir-te d'idees noves que et portes amb tu. Tenir aquestes experiències també et permet compartir el que els altres opinen i diuen, i transmetre-ho a altres espais o dur-ho a terme en el teu dia a dia"

Entrevistada jove 6

Aquesta diversitat és essencial perquè els joves puguin aportar noves idees i perspectives flexibles a la societat. La participació activa en espais com aquests permet a les persones joves adquirir noves idees i compartir les seves pròpies opinions i experiències. A mesura que s'impliquen, desenvolupen una consciència crítica que els permet qüestionar i abordar els problemes que afecten la seva generació.

La comunicació oberta sobre les dificultats que experimenten els i les joves possibilita l'oferta de solucions més adequades. L'abordatge des de perspectives adultes i juvenils ofereix diversitat en les solucions proposades, creant un terreny fèrtil per a un intercanvi transversal fructífer.

Idees força:

- 1. Paper fonamental de les persones joves:** es ressalta que els i les joves juguen un paper essencial en la construcció d'una societat justa i equitativa, anant més enllà de la contribució econòmica i destacant la necessitat de reconèixer la seva capacitat d'influència en àmbits variats de la vida.
- 2. Implicació més enllà de l'econòmic:** s'insisteix que, malgrat les demandes freqüents d'organitzacions no governamentals per suport econòmic, els joves demostren que la seva implicació pot anar més enllà de la contribució monetària, amb una diversitat d'interessos que abracen temes polítics, culturals i feministes.
- 3. Connexió entre cultura popular i lluita social:** es destaca la relació entre les celebracions festives i l'activisme social, subratllant la defensa de les veus juvenils com a valuoses i necessàries per construir un futur amb més influència i poder.

4. **Generació de consciència crítica:** l'activisme no es limita a la celebració, sinó que impulsa la generació de consciència crítica entre els i les joves, que són conscients de no convertir-se en peons d'un sistema que no els convé i veuen en l'activisme una oportunitat per desafiar les estructures establertes.
5. **Participació activa en espais compromesos:** la participació en espais compromesos no només proporciona als joves una varietat de valors i perspectives, sinó que també enriqueix la seva manera de pensar. Aquesta diversitat és essencial per aportar noves idees i perspectives flexibles a la societat, tot malgrat els intents del sistema educatiu d'encaixar-los.

5.1.4. Inquietuds i interessos dels joves en Justícia global

Els resultats d'aquest apartat revelen un marc ampli i divers d'inquietuds i interessos entre els i les joves en el marc de la Justícia global. A través de les seves experiències i perspectives, es destaquen temes clau que il·lustren la complexitat del seu compromís amb qüestions socials i globals.

En primer lloc, **l'activisme de les persones joves subratlla la seva preocupació i interès per qüestions crítiques** com «la justícia alimentària i mediambiental» (entrevistat informant clau 1). Aquesta acció demostra la seva voluntat d'influir en canvis significatius i contribuir al benestar del planeta.

Aquesta manifestació de compromís no només es limita a una preocupació superficial, sinó que es tradueix en iniciatives concretes i propostes de canvi. Mitjançant campanyes, accions comunitàries i altres formes d'activisme, aquestes persones joves busquen impactar positivament en les polítiques mediambientals i alimentàries amb l'objectiu de contribuir al benestar global i construir un futur sostenible.

A més, **la seva participació destaca la comprensió de la interconnexió entre la justícia alimentària i mediambiental**, reconeixent que la sostenibilitat del sistema alimentari està íntimament lligada a la preservació del medi ambient. Aquesta visió integrada revela una maduresa en la seva consciència i la seva capacitat per abordar qüestions complexes des d'una perspectiva holística.

En segon lloc, **les preocupacions relacionades amb «l'habitatge, la manca de garanties laborals i d'emancipació de futur són destacades com a temes que afecten directament la vida dels joves»** (entrevistat informant clau 1). Aquestes preocupacions aborden qüestions fonamentals de dignitat i estabilitat econòmica, reflectint la complexitat de les seves realitats quotidianes.

L'habitatge, com a inquietud central, destaca la necessitat vital d'un entorn estable i segur per als joves. Com a generació, s'enfronten a desafiaments per trobar habitatges assequibles i dignes, amb el risc de veure's atrapats en situacions precàries que afecten negativament la seva qualitat de vida. La manca d'accessibilitat a l'habitatge condiona les seves possibilitats d'emancipació i construcció d'un futur independent.

Amb relació a aquesta inquietud, **destaca el seu interès en la importància de generar polítiques i iniciatives que fomentin la creació d'ocupació digna i que protegeixin els drets laborals dels i de les joves.** Les condicions laborals justes no només beneficien els individus, sinó que també contribueixen a la construcció d'economies locals més fortes i sostenibles.

La necessitat de treballar en la creació de programes d'ocupació que ofereixin seguretat i creixement professional als joves esdevé evident. Aquesta inquietud ressalta la importància de promoure oportunitats laborals que no només generin ingressos, sinó que també proporcionin un entorn de treball saludable, amb condicions justes i la possibilitat de creixement personal i professional.

En tercer lloc, les xarxes socials són identificades com a espais on les expressions són més immediates i efímeres, i on es manifesta una expressió polaritzada:

“A part de tot el que ja hem comentat de les xarxes, crec que les expressions són més immediates i efímeres. I és una expressió molt polaritzada. Hi ha un aprenentatge de les xarxes que et permet ser molt directe i punyent amb la persona amb qui no comparteixes idees, d'igual manera que quan una persona expressa alguna idea que no és políticament correcta, és atacada amb una violència desproporcionada”

entrevista informant clau 5

La immediatesa de les xarxes socials permet a les persones joves compartir les seves opinions en temps real i connectar-se amb altres individus de manera immediata. Això pot generar un intercanvi de perspectives dinàmic, manifestant la diversitat d'opinions i la riquesa del diàleg que es pot produir en aquest entorn digital.

Idees força:

- 1. Compromís actiu dels i de les joves en la Justícia global:** les persones joves destaquen pel seu compromís actiu en qüestions de Justícia global, especialment a través de l'activisme mediambiental, feminista i antiracista, demostrant una voluntat ferma de ser agents de canvi i contribuir al benestar del planeta.
- 2. Interconnexió entre justícia alimentària i mediambiental:** la participació dels i de les joves destaca la seva comprensió profunda de la interconnexió entre la justícia alimentària i mediambiental, mostrant una maduresa en la seva consciència i la capacitat per abordar qüestions complexes des d'una perspectiva holística.
- 3. Preocupacions sobre habitatge, garanties laborals i emancipació:** les preocupacions de les persones joves se centren en qüestions fonamentals com l'habitatge, les garanties laborals i l'emancipació de futur, reflectint la complexitat de les seves realitats diàries i la seva aspiració de viure de manera independent i autònoma.
- 4. Demanada de condicions laborals justes i estables:** la manca d'oportunitats de feina no precària es destaca com una inquietud significativa, ressaltant la importància de les condicions laborals justes i estables per al benestar dels i de les joves i les seves comunitats. També es posa de manifest la necessitat d'iniciatives que promoguin la creació d'ocupació digna.
- 5. Impacte de les xarxes socials en l'expressió juvenil:** les xarxes socials són reconegudes com a espais on les expressions són immediates i efímeres, amb una manifestació de polarització. S'assenyala la necessitat de crear un entorn de diàleg constructiu i la importància de la formació digital per assegurar un ús saludable d'aquestes plataformes.

5.1.5. Barreres i desafiaments per a la participació

Les persones joves es troben sovint amb diversos desafiaments i barreres en el seu camí cap a la participació activa en qüestions de Justícia global. Aquests obstacles reflecteixen barreres presents en la societat. Aquesta disposició a involucrar-se es veu afectada per diverses variables, com el temps, l'edat i la manca d'aprenentatges del passat, però també destaca un element crucial: la manca de coneixement del concepte i del llenguatge que es vincula amb la participació en aquest àmbit.

Un dels reptes més importants és **la falta de familiaritat amb el concepte de Justícia global i amb el llenguatge específic que s'utilitza en aquest àmbit**. Els joves expressen la seva percepció de no conèixer adequadament els termes, les terminologies i les implicacions pròpies de la Justícia global.

La manca de comprensió dels termes i del llenguatge específic de la Justícia global esdevé una barrera doble: per una banda, els joves poden sentir-se intimidats per la complexitat dels temes i, per una altra, aquesta manca de coneixement pot limitar la seva capacitat per expressar-se i implicar-se plenament. En aquest sentit, es posa de manifest la necessitat de facilitar l'accés a la informació, promoure la formació en aquest àmbit i crear espais on es puguin explorar i comprendre els conceptes relacionats amb la Justícia global de manera accessible i inclusiva.

Una altra limitació rellevant és la **manca de reconeixement i valoració de les veus juvenils**, que emergeix com una barrera profunda i significativa en el camí cap a la participació activa en qüestions de Justícia global. Per a l'entrevistada jove 2:

«Hi ha una mirada negativa i castigadora cap als i les joves. No són prou capaços, no tenen prou a dir..., des de la infantesa s'ha de treballar, s'ha de donar veu... Des de l'assemblea de classe, fins a projectes de poble...».

Aquesta problemàtica va més enllà de la simple falta d'atenció; **constitueix una negació de la validesa i rellevància de les experiències i opinions dels i de les joves dins dels cercles de presa de decisions**.

En molts casos, les perspectives juvenils són subestimades o directament ignorades en detriment d'altres opinions que poden ser percebudes com més experimentades o representatives de l'estatu quo. Aquesta **falta de reconeixement no només minva el seu interès i motivació per participar, sinó que també reforça una jerarquia de veus que pot conduir a decisions inadequades o incompletes**.

En segon lloc, **les limitacions econòmiques són una barrera crítica que posa obstacles significatius al camí dels joves cap a la participació activa en qüestions de Justícia global.** Aquesta barrera es tradueix en la restricció de recursos financers que poden dedicar a iniciatives i projectes que promouen la Justícia global, «una barrera també són els recursos, que són escassos» (entrevista jove 2).

També reconeixen que les activitats relacionades amb la Justícia global no han de ser costoses ni inaccessible econòmicament. És crucial crear iniciatives que requereixin recursos mínims i que puguin ser implementades amb un pressupost raonable dins les seves possibilitats. Això pot incloure projectes i accions orientades a la comunitat, activitats educatives de baix cost i programes que promoguin la participació sense necessitat de despeses significatives.

En tercer lloc, **la manca d'accés a l'educació i a la informació presenta una barrera significativa que minva la consciència dels joves sobre qüestions de Justícia global** i limita la seva capacitat d'implicar-se activament. Segons les persones entrevistades, aquesta limitació presenta desafiaments importants que han de ser abordats per assegurar una participació més inclusiva i informada de les persones joves en les qüestions globals.

La manca d'accés a informació rellevant és un desafiament que afecta directament la capacitat dels joves per comprendre i participar en qüestions de Justícia global, «afecta els àmbits on es poden desenvolupar les soft skills» (entrevistat informant clau 1). Aquesta barrera es destaca en un món en què la informació està disponible a través de diversos mitjans, però en què l'accés no està distribuït equitativament.

En quart lloc, **la desconfiança en les institucions i la política representa un obstacle significatiu per a la participació activa dels joves en qüestions de Justícia global.** Aquesta barrera sorgeix de la percepció que les estructures existents no tenen en compte les seves preocupacions i, com a resultat, genera una desconexió entre els joves i els processos de presa de decisions.

La desconfiança pot derivar de la percepció que les institucions establertes estan allunyades dels interessos i les realitats dels joves. Molts joves participants en els grups de discussió senten que les decisions polítiques es prenen sense tenir en compte les seves perspectives i necessitats, minvant la seva confiança en aquestes institucions.

En cinquè lloc, **la manca d'espais segurs i inclusius per expressar les seves opinions és una barrera psicològica crítica que pot tenir un impacte significatiu en la participació activa dels joves en qüestions de Justícia global.**

Aquesta manca d'espais segurs ve d'«una manca d'espais on la mirada no estigui posada en una criminalització sinó a donar veu» (entrevista jove 2)

L'absència d'espais segurs no només pot limitar l'expressió sincera dels joves, sinó que també ressalta la manca de referents peer to peer, en què la interacció entre iguals jugui un paper fonamental. La por del judici social, la discriminació o la censura inhibeix la llibertat de les persones joves per compartir les seves idees i perspectives.

Idees força:

- 1. Manca de reconeixement i valoració de les veus juvenils:** les opinions dels i de les joves sovint són subestimades o ignorades en els cercles de presa de decisions, minvant la seva motivació per participar. Aquesta barrera requereix un canvi cultural que reconegui la riquesa de les perspectives juvenils i la seva importància.
- 2. Limitacions econòmiques com a obstacle crític:** les restriccions financeres limiten el compromís dels i de les joves en causes de Justícia global. És necessari abordar aquesta barrera mitjançant la creació d'oportunitats accessibles i la reducció de restriccions econòmiques per a la participació juvenil.
- 3. Manca d'accés a l'educació i la informació:** el limitat accés a l'educació i la informació redueix la consciència dels i de les joves sobre qüestions de Justícia global i la seva capacitat d'implicar-se. Garantir l'accés universal a l'educació i proporcionar informació precisa són passos crucials per superar aquesta barrera.
- 4. Desconfiança en les institucions i la política:** la percepció que les estructures existents no tenen en compte les preocupacions dels i de les joves crea una desconexió amb els processos de presa de decisions. Superar aquesta barrera requereix establir canals de comunicació inclusius i millorar la transparència i la responsabilitat institucionals.
- 5. Manca d'espais segurs per expressar opinions:** la por del judici social i la discriminació inhibeixen la llibertat dels i de les joves per expressar-se. Establir espais segurs i inclusius que afavoreixin la diversitat d'opinions és fonamental per permetre als joves ser agents de canvi lliure i sense por.

5.1.6. Oportunitats per promoure la participació juvenil en Justícia global

Les persones joves participants dels grups de discussió comparteixen una visió clara sobre la participació en qüestions de Justícia global com una oportunitat singular i transformadora. En la seva percepció, **involucrar-se en aquesta participació no només implica ser part d'una activitat, sinó que representa un mitjà per aportar, actuar-se políticament i estar immersos en un entorn que fomenta la socialització i la col·laboració.**

Per a aquestes persones joves, la participació és més que una simple presència; és una **forma de ser agent de canvi i transformació en la seva comunitat** i més enllà. Veuen el voluntariat com una eina fonamental per exercir aquesta influència positiva, ja que a través de l'acció voluntària poden contribuir directament a projectes i iniciatives que aborden les qüestions de Justícia global.

Els i les joves entenen que la participació va més enllà de les paraules i implica una **traducció concreta en accions que generin un impacte real**. Consideren que, per aconseguir un canvi significatiu, és essencial passar de la mera retòrica a la implementació d'iniciatives tangibles. Amb aquesta perspectiva, la participació dels joves es materialitza en la creació d'espais segurs i en la posada en marxa de projectes i activitats comunitàries.

La **creació d'espais segurs** és una de les maneres en què els joves transformen les seves paraules en acció. Aquesta acció implica establir ambients on es pugui parlar lliurement, expressar opinions sense por de judicis i, al mateix temps, desenvolupar un sentit de comunitat. Aquests espais ofereixen als joves la possibilitat de connectar-se, compartir experiències i discutir qüestions de Justícia global de manera oberta i constructiva. Fer servir els espais i dinàmiques existents on els joves ja es reuneixen pot ser una estratègia eficaç:

"Fer servir els espais i dinàmiques que ja tenen i anar-hi. Simplement, pregunta com els pots donar un cop de mà, com preguntar, per exemple, si els falta material, un espai físic, alguna logística i ja està. Que siguin ells la part proactiva en aquest sentit. També fer servir els espais que ja existeixen (associacions de veïns, associacions de joves, associacions culturals, associacions esportives, entre d'altres")

Entrevistant informant clau 1

Les oportunitats es presenten en els projectes i plans dels ajuntaments i altres institucions. És vital assegurar que la perspectiva jove no sigui només temporal, sinó que es consideri de manera contínua. La seva participació pot ser clau en aquests plans, oferint-los una finestra d'oportunitat significativa.

«**Diversificar la capacitat professional**» és essencial (entrevistada informant clau 2). Centrar-se no només en les professions clàssiques, sinó també oferir oportunitats per professionalitzar-se en àrees emergents, pot respondre a les demandes del mercat laboral actual.

És crucial treballar en «**la simplificació dels tràmits i processos per fomentar la participació juvenil. La creació d'espais i equipaments adreçats a aquests col·lectius també resulta clau**» (entrevistada informant clau 3). La creació d'espais i equipaments dedicats a les joves proporciona un marc adequat on poden expressar-se i dur a terme les seves iniciatives de manera més dinàmica.

Les xarxes socials són una altra eina poderosa per al moviment juvenil, com constata l'entrevistat informant clau 5: «Els moviments juvenils més globals o de defensa dels drets més globals no s'entenen si no és amb les xarxes». Incentivar la participació activa a través d'aquests canals pot ser clau per amplificar les seves veus.

Els **instituts poden ser un espai guiat per a la participació juvenil** (entrevistat informant clau 7). Obrir espais de diàleg i participació des de les etapes més primerenques fins als setze anys pot establir una cultura de participació i implicació contínua.

Incloure **diversitat generacional i racial és fonamental**. És vital sentir la necessitat de certes generacions per sumar la diversitat. «Si només ens quedem en determinats espais com Caus [per la participació activa dels joves] sempre seran els mateixos. Necessitem certes generacions per sumar la diversitat» (entrevistada informant clau 7).

El **treball en xarxa** es presenta com una oportunitat significativa per al desenvolupament i aprenentatge dels joves en el marc de la participació. Les col·laboracions amb altres grups i organitzacions poden proporcionar experiències diverses i ampliar les seves perspectives.

Idees força:

1. **Optimitzar espais de reunió existent:** potenciar l'ús d'espais i dinàmiques on els i les joves ja es congreguen pot ser una estratègia eficaç. Aquesta implicaria preguntar als i les joves com millorar aquests entorns, oferir suport logístic i animar-los a ser proactius, incrementant així la seva participació de manera orgànica.
2. **Integrar la perspectiva jove en projectes municipals:** garantir que la perspectiva jove no sigui només temporal, sinó que es consideri de manera contínua en projectes i plans dels ajuntaments i altres institucions.

3. **Diversificació de la capacitat professional:** ampliar les oportunitats de formació professional més enllà de les professions clàssiques, oferint opcions en àrees emergents, pot respondre a les demandes del mercat laboral actual i estimular la participació juvenil en la preparació per al futur.
4. **Simplificar tràmits i processos:** simplificar els tràmits i processos administratius és crucial per fomentar la participació juvenil. La creació d'espais no només dedicats a les persones joves, sinó també on elles siguin protagonistes, proporciona un marc adequat per expressar-se i dur a terme les seves iniciatives de manera més dinàmica, eliminant barreres burocràtiques innecessàries.
5. **Col·laboració supramunicipal:** la col·laboració entre municipis pot ser enriquidora, permetent als i a les joves transcendir rivalitats locals i integrar les seves veus en una perspectiva més àmplia. Aquesta col·laboració supramunicipal pot oferir oportunitats úniques per a la participació en projectes i iniciatives més grans.

5.1.7. Espai clau de relació

Els i les joves ocupen una àmplia gamma d'espais de relació que responen a les seves preferències i interessos singulars. En aquesta diversitat és important destacar que els joves més vulnerables sovint es distancien de la participació en associacions a causa de **barreres socioeconòmiques o altres desafiaments als quals poden enfrontar-se**.

D'altra banda, hi ha una altra coetània que troba connexió i cohesió en «les **places públiques**» (entrevistat informant clau 1), que les converteix en autèntics epicentres de trobada populars. Aquestes àrees **esdevenen espais dinàmics on els joves poden intercanviar idees, establir relacions socials i compartir les seves vivències de manera informal**. La informalitat d'aquestes trobades ofereix una plataforma més relaxada i accessible, eliminant algunes de les barreres que podrien existir en altres tipus d'entorns.

L'entorn de les places públiques proporciona una atmosfera lúdica i oberta, propícia per a la creació de vincles socials i el foment de l'expressió lliure. Aquestes àrees obertes poden ser espais on els joves es reuneixen espontàniament, compartint interessos comuns i establint relacions significatives que poden transcendir les fronteres generacionals.

La variabilitat d'aquests espais de relació revela que els joves no només busquen interacció social, sinó també la creació d'entorns on es puguin sentir acceptats, compresos i respectats, independentment de la seva situació personal. Comprendre aquesta diversitat en els espais

que ocupen és fonamental per desenvolupar estratègies d'inclusió que abordin les necessitats específiques de cada grup juvenil.

Les **festes majors, les festes de barri, les barraques o les festes populars** emergeixen com a autèntiques oportunitats de connectivitat i participació per als joves, captivant-los amb una varietat de propostes atractives. L'atractiu d'aquests esdeveniments rau, en gran part, en la seva capacitat per oferir activitats i espais que es dediquen específicament als joves, creant un entorn dinàmic que ressona amb les seves preferències i energies juvenils.

Els **festivals** esdevenen «escenaris clau de participació activa, on els joves no només gaudeixen de l'entreteniment, sinó que també es comprometen en temes rellevants» (entrevistada informant clau 2). Aquests esdeveniments es configuren com a espais de diàleg i reflexió, on es posen sobre la taula temes importants com la violència i l'assetjament.

Mitjançant aquesta **combinació d'activitats lúdiques i moments reflexius, els festivals juvenils esdevenen espais fèrtils per a la construcció de comunitat, afavorint la sensació de pertinença i responsabilitat compartida**.

La presència dels i de les joves en aquests esdeveniments no només contribueix a la vitalitat de les celebracions, sinó que també destaca el seu desig d'involucrar-se en qüestions més profundes i arrelades al territori.

Així doncs, les festes majors, les festes de barri i els festivals es converteixen en una paleta rica d'espais on els i les joves poden no només divertir-se i socialitzar, sinó també expressar les seves opinions, discutir temes rellevants i, en última instància, influir en la construcció de la comunitat i la societat en què viuen. Són «espais on poder reflexionar i aportar valors també per al poble» (entrevistada informant clau 2).

Els grups de joves, siguin **associacions, collectius, equips esportius o moviments com l'escoltisme**, tenen un paper fonamental com a espais dinàmics de relació i reflexió que transcendeixen les fronteres individuals per contribuir significativament al teixit social dels seus pobles. Aquests grups representen microcosmos que afavoreixen la construcció de comunitat i la transmissió de valors, no només en benefici dels seus membres, sinó també per a l'entorn que els envolta.

Per a l'entrevistada informant clau 2, «els Consells de Participació representen instàncies fonamentals» que proporcionen als joves una veu activa i un paper decisiu en la configuració de les polítiques i iniciatives que afecten les seves realitats. Aquestes plataformes de participació no només serveixen com a pont entre els joves i les autoritats locals, sinó que també afavoreixen la col·laboració entre diferents grups i associacions juvenils.

Els casals, els caus i els espais (entrevistada informant clau 7) esdevenen espais de trobada i interacció fonamentals per als joves. Aquests centres no només serveixen com a lloc d'esbarjo i activitats, sinó que també actuen com a catalitzadors de la participació juvenil, oferint un marc on es poden articular projectes, debats i iniciatives que contribueixin al desenvolupament personal i comunitari dels seus membres. Tots aquests espais vinculats als espais de lleure proporcionen plataformes úniques on la joventut pot interactuar, col·laborar i expressar-se de manera lliure.

Les barraques, en particular, representen espais lúdics i festius on els joves poden compartir moments d'alegria i diversió i esdevenen «un altre exemple de participació» (entrevistada informant clau 3). Aquestes construccions temporals serveixen com a lloc d'esbarjo i també són escenaris propicis per a l'organització d'activitats, concerts i altres formes d'expressió artística i cultural. La seva naturalesa efímera i festiva crea un ambient propici per a la socialització i la participació activa dels joves, fomentant la creació de vincles socials més forts i duradors.

El **carnestoltes** (entrevistada informant clau 3), juntament amb altres festes i festivals, constitueixen esdeveniments que transcendeixen les barreres generacionals, proporcionant un terreny comú on els joves poden compartir experiències amb la resta de la comunitat. Aquests esdeveniments no només donen als joves l'oportunitat de participar en activitats tradicionals i recreatives, sinó que també serveixen com a espais d'expressió artística, performances i manifestacions culturals que reflecteixen la joventut local.

Els **espais naturals** de relació per als joves són diversos i es poden trobar en una àmplia gamma d'entorns que esdevenen punts de trobada i interacció social. Aquests espais «inclouen centres comercials, entitats culturals i socials, instituts educatius, centres juvenils, punts d'informació, zones esportives i àrees rurals» (entrevistat informant clau 4).

Els **centres comercials** sovint es converteixen en llocs populars on els joves es troben per passar el temps lliure, fer compres o simplement socialitzar. Aquest entorn ofereix una oportunitat única per al contacte social casual i pot actuar com a punt central per a activitats juvenils.

Els **instituts educatius**, a més de ser llocs d'aprenentatge, també actuen com a importants centres de relació juvenil. Activitats extraescolars, clubs i esdeveniments organitzats a l'institut proporcionen oportunitats als joves per interactuar i compartir experiències més enllà de l'aula.

Els **punts d'informació**, així com les zones esportives, també són espais importants on els joves poden interactuar, obtenir informació i participar en activitats esporti-

ves o recreatives. Aquesta diversitat d'espais assegura que les oportunitats de relació juvenil estiguin disperses arreu de la comunitat, la qual cosa permet una participació activa i integradora.

Les **biblioteques**, a més, ocupen un lloc destacat en els espais de relació dels i de les joves. Apropant-se als espais juvenils, les biblioteques esdevenen llocs de trobada on els joves poden accedir a recursos educatius i també compartir lectures, participar en tallers i establir connexions culturals. Aquestes institucions, en ser proactives en la creació d'espais amigables i atractius, poden fomentar la participació activa dels joves en activitats literàries i culturals.

En conjunt, aquests espais actuen també com a **motors per a la creació d'identitat, la formació de comunitats cohesionades i el foment de l'empoderament juvenil**.

La diversitat d'oportunitats ofereix als i a les joves la llibertat de triar les activitats que més els interessin i de contribuir de manera significativa a la vida social i cultural de la seva comunitat.

En general, «la participació dels joves es dona allà on estan i es relacionen» (entrevistada informant clau 3), subratllant la necessitat de treballar en contextos diversificats per arribar a tota la població juvenil.

Les universitats també actuen com a importants espais de **relació** per als i les joves. A més de proporcionar educació, les institucions acadèmiques ofereixen entorns on les persones joves poden connectar-se, compartir coneixements i col·laborar en projectes conjunts.

Les **festes populars, tradicionals o de mercats** són altres espais crucials on els joves es congreguen. Aquestes celebracions ofereixen un entorn festiu on els joves poden gaudir d'activitats, música i esdeveniments específicament dissenyats per a ells. A més, aquestes festivitats solen incorporar elements culturals i tradicionals que poden ser atractius per a una ampla varietat de joves.

Idees força:

- 1. Diversitat d'espais de relació:** la rica diversitat d'identitats i experiències juvenils es reflecteix en una àmplia gamma d'espais de relació. Des de centres comercials fins a festivals, la joventut troba llocs adaptats als seus interessos i preferències, subratllant la importància de reconèixer i celebrar aquesta diversitat.
- 2. Desig d'acceptació i comprensió:** els joves busquen espais on es puguin sentir acceptats, compresos i respectats, independentment de la seva situació personal.
- 3. Festes majors i festivals:** les festes majors, les festes de barri i els festivals sorgeixen com a oportunitats clau de connectivitat i participació.
- 4. Papers clau dels grups juvenils:** grups com associacions esportistes i moviments com l'escoltisme actuen com a espais dinàmics de relació i reflexió.
- 5. Reconeixement de diversos contextos:** la participació dels joves s'observa en diversos contextos, incloent-hi centres educatius, biblioteques, casals de joves, centres culturals, festivals, i caus, i destaca la necessitat d'adaptar les iniciatives per ser rellevants per als diferents segments juvenils.

5.1.8. Estratègies i accions per fomentar la participació dels joves en Justícia global

Arran dels resultats, per fomentar la participació dels i de les joves en qüestions de Justícia global cal un **enfocament multidimensional que abordi les diferents facetes dels seus entorns educatius, digitals i comunitaris**. És fonamental començar introduint temes rellevants a una edat primerenca, incorporant-los als programes educatius des de les etapes inicials. Les xarxes i els mitjans digitals es presenten com una eina clau, ja que els joves mostren una major predisposició a implicar-se mitjançant plataformes en línia.

L'estreta «col·laboració entre els centres educatius i les assemblees locals» (entrevistada jove 2) emergeix com una estratègia altament efectiva per fomentar la participació comunitària dels joves. A través d'aquesta col·laboració, es crea un pont vital entre l'entorn educatiu i el context local, oferint-los una oportunitat significativa de connectar-se amb les qüestions que afecten directament la seva comunitat.

La «integració de temes d'actualitat a les escoles» (entrevistada jove 2) no només és una oportunitat per a l'adquisició de coneixements, sinó que també proporciona un marc propici per a la reflexió i l'expressió d'opinions.

La creació d'espais de participació directa dins dels centres educatius és un pas fonamental per fomentar la implicació dels joves en qüestions de Justícia global. Establir aquest tipus d'espais proporciona un entorn estructurat on poden expressar les seves opinions, participar en diàlegs significatius i prendre part activa en activitats que promouen la consciència global.

A més, **connectar amb els joves en els seus llocs habituals**, com places públiques i esdeveniments esportius, també és essencial. Aprofitar esdeveniments esportius, «com partits de futbol» (entrevistada jove 2), com a plataforma per involucrar-los en qüestions de Justícia global és una estratègia eficient, tot i la contradicció existent que hi ha pels valors que operen en el món del futbol.

Promoure **accions solidàries i fomentar la col·laboració amb altres entitats** amplifica aquest sentit de comunitat entre els i les joves. La participació en projectes conjunts crea vincles més forts entre els participants i els seus entorns, reforçant la seva identitat com a membres actius d'una comunitat més àmplia.

Lús de referents i la incorporació de la tecnologia es presenten com a elements crucials en l'estratègia per connectar amb els interessos i comportaments dels joves actuals. La influència de persones famoses, artistes, esportistes o altres figures reconegudes pot ser una potent font d'inspiració i motivació (entrevista informant clau 1).

La utilització d'eines digitals, com ara xarxes socials i altres plataformes en línia, ofereix una manera efectiva de comunicar-se amb els joves (entrevistada jove 1). La seva familiaritat amb aquestes eines facilita la difusió d'informació, la creació de campanyes i la participació en debats i activitats en línia.

Establir consells de participació amb representació diversa és fonamental per garantir que les veus dels joves siguin plenament escoltades i considerades (entrevistat jove 5). La diversitat de perspectives en aquests consells enriqueix les discussions i assegura que les decisions reflecteixin les necessitats i les preocupacions de tots els sectors de la joventut.

La **implementació de formacions en habilitats socials, lideratge i presa de decisions** representa una peça clau per capacitar els joves i proporcionar-los les eines necessàries per expressar-se de manera efectiva (entrevista informant clau 4). Aquest tipus de formacions no només contribueixen al desenvolupament personal dels joves, sinó que també els doten de les habilitats necessàries per participar activament en processos de Justícia global.

Mantenir una comunicació oberta és igualment essencial per a la participació activa dels joves. Proporcionar re-

torns i feedback constant assegura que se sentin escoltats i valorats (entrevista informant clau 2). Aquesta pràctica crea un entorn de confiança i fomenta una cultura de retroalimentació constructiva, la qual cosa motiva els joves a continuar involucrant-se en iniciatives de Justícia global.

Fomentar la participació a través d'espais informals també és una estratègia valuosa (entrevista informant clau 7). Aquests espais, com places, cafeteries o àrees recreatives, ofereixen un entorn relaxat on els joves poden compartir les seves inquietuds, idees i suggeriments. La informalitat d'aquests entorns fomenta la proximitat i la confiança, creant un ambient propici per a la participació espontània i la generació d'idees innovadores.

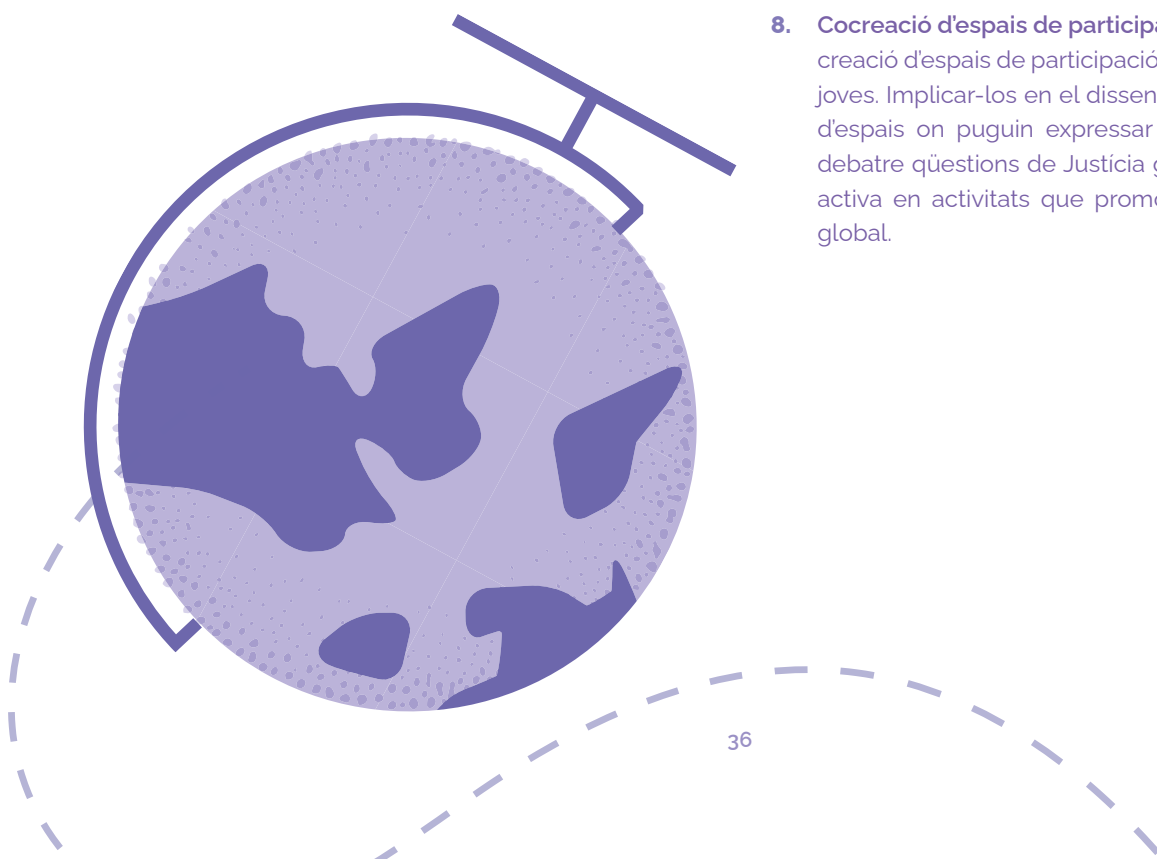
La creació d'espais de cura dedicats al benestar emocional i mental dels joves és una prioritat essencial. La participació activa en temes de Justícia global pot generar tensions i preocupacions emocionals, i proporcionar espais dedicats al suport emocional contribueix a garantir que se sentin recolzats i resilents.

Impulsar iniciatives d'economia social i solidària constitueix una estratègia efectiva per involucrar els i les joves en projectes que no només aborden qüestions de Justícia global, sinó que també promouen valors de cooperació i sostenibilitat (entrevista informant clau 5).

La creació d'espais de formació pràctica emergeix com una estratègia crucial per a la participació activa dels i de les joves. La realització de projectes tangibles, com la creació de pòdcasts o altres iniciatives concretes, ofereix oportunitats significatives perquè els joves expressin les seves opinions i s'impliquin directament en les qüestions de Justícia global (entrevista informant clau 1).

Idees força:

- 1. Col·laboració entre centres educatius i assemblees locals:** fomentar la col·laboració estreta entre centres educatius i assemblees locals per connectar els i les joves amb les qüestions que afecten la seva comunitat directa.
- 2. Xarxes socials i mitjans digitals:** aprofitar les xarxes socials i altres plataformes en línia com a eines clau per fomentar la participació dels joves.
- 3. Formació en habilitats i lideratge:** implementar programes de formació que desenvolupin les habilitats socials, lideratge i presa de decisions dels i de les joves.
- 4. Espais de participació directa:** Establir espais de participació directa dins dels centres educatius, com aules de debat o consells d'estudiants, per facilitar l'expressió d'opinions, la participació activa i la generació d'idees.
- 5. Incorporació de referents i tecnologia:** aprofitar la influència de persones famoses, artistes i esportistes com a models a seguir per inspirar els i les joves a participar activament en qüestions de Justícia global.
- 6. Participació en esdeveniments esportius:** aprofitar esdeveniments esportius populars entre els i les joves, com ara partits de futbol, com a plataformes per involucrar-los en qüestions de Justícia global.
- 7. Empoderament a través de l'economia social i solidària:** impulsar iniciatives d'economia social i solidària que involucren les persones joves en projectes amb un impacte positiu tant local com global.
- 8. Cocreació d'espais de participació:** fomentar la creació d'espais de participació directa amb les i els joves. Implicar-los en el disseny i la implementació d'espais on puguin expressar les seves opinions, debatre qüestions de Justícia global i prendre part activa en activitats que promouen la consciència global.

6. Productes resultants de la recerca

6.1. El mapatge d'agents i espais de referència

La recerca ha tingut un paper fonamental en l'assoliment d'un mapatge exhaustiu d'agents i espais de referència per fomentar la participació juvenil dins del marc de la Justícia global. A través d'aquesta investigació s'han identificat i analitzat de manera sistemàtica els diferents agents i àmbits que tenen un impacte directe o indirecte en la participació activa dels i de les joves en les qüestions de Justícia global.

Aquest mapa no només destaca les organitzacions i els agents clau que promouen la inclusió dels i de les joves, sinó que també assenyalava els espais de referència com a plataformes crucials per al diàleg, la col·laboració i la presa de decisions compartides. Aquesta cartografia proporciona una visió global del paisatge de la participació juvenil en Justícia global, orientant estratègies futures, polítiques i programes per assegurar una implicació significativa de les persones joves en la construcció d'un món més just i equitatiu.

Els diversos noms que es presenten han estat identificats durant la investigació mitjançant entrevistes, grups de discussió i recerca documental. Per tant, aquesta llista no és exhaustiva en relació amb tot el territori ni amb totes les possibles tipologies organitzatives o projectes. L'objectiu és mostrar alguns exemples significatius amb els quals es pot establir contacte, proporcionant alhora claus interpretatives per a la presa d'acció, independentment del territori o del moment.

- **Categorització**

A continuació es detalla com s'han creat les categories i subcategories amb l'objectiu de fer un mapatge que ofereixi claus d'acció més enllà del nom específic de l'actor o de l'espai de referència.

- **Categories:** aquestes proporcionen el marc inicial per apropar-se al territori català i identificar els elements concrets i actuals, així com per detectar diverses tipologies d'agents i espais de referència.
- **Agents:** aquesta categoria inclou organitzacions de diversa índole amb un alt grau de participació de persones joves.
- **Espais de referència:** aquesta categoria abasta projectes i accions amb la presència de persones joves i diferents nivells de participació.

Els agents i espais específics identificats han de ser considerats com a exemples actuals amb els quals es pot establir contacte per explorar col·laboracions. Aquests són susceptibles de participar en projectes de Justícia global i ofereixen diferents nivells de participació per a les persones joves.

Subcategories: un cop s'han identificat els agents i espais de referència concrets i actuals, es poden agrupar segons tipologies que permetin la creació de subcategories. Aquesta estructura de subcategories facilita la identificació d'agents i espais similars en altres municipis i moments. Les subcategories ofereixen claus interpretatives per a aquelles persones que desitgin establir contacte, i es recomana afegir una icona per identificar visualment cada subcategoria. Són les següents:

Categoria	Subcategoria
AGENTS Organitzacions de diferents tipus amb un alt grau de participació de les persones joves	ORGANITZACIONS Grup de persones joves amb estructura organitzativa i finalitat compartida. Els diferents exemples que hem identificat són associacions constituïdes i collectius juvenils sense forma jurídica. Per exemple, trobades de joves, associacions juvenils i agrupaments escoltes.
ESPAIS DE REFERÈNCIA Projectes i accions amb presència de les persones joves i diferents graus de participació.	FESTIVALS Esdeveniment que s'organitza amb el propòsit de celebrar, commemorar o promoure una activitat cultural, artística o social específica on actuen persones que sovint també són joves i poden ser referents culturals per a elles. També s'ha tingut present que tingui una organització i finalitat de millora social.
	SERVEIS I/O EQUIPAMENTS Es tracta de projectes i accions per donar resposta a les necessitats de les persones joves que moltes vegades s'agrupen i articulen al voltant d'un equipament. Els diferents exemples de serveis i/o equipaments que hem identificat són gestionats per diferents administracions amb implicació o bé a través d'organitzacions amb models de gestió col·lectiva i participada. En tots ells, la participació de les persones joves té protagonisme amb diferents graus de participació.
	CULTURA POPULAR Accions que manifesten les pràctiques culturals arrelades a un territori i alhora són flexibles permeten la inclusió d'elements de l'actualitat.
	PERSONES INFLUENCIADORES (xarxes socials) Espai de xarxes socials gestionat per persones, que pel seu missatge (contingut i forma) exerceixen una influència directa en un cert nombre de persones seguidores.

Taula 2. Escaleta entrevista informant clau. Font: elaboració pròpia

Classificació territorial d'agents i espais: en aquesta fase es fa una categorització dels diversos agents i espais identificats en funció dels territoris que ocupen o en els quals exerceixen la seva influència.

Vegeu el document on presentem els noms i les descripcions detallades dels exemples més rellevants que han estat detectats, proporcionant una visió comprensiva i contextualitzada de la seva presència en aquest àmbit d'anàlisi.

6.2. Cap a un constructe de participació juvenil en Justícia global

Com s'ha pogut anar desxifrant al llarg del text, la relació entre la Justícia global i la participació juvenil és intrínseca i revela elements clau que són essencials per a la promoció d'aquests dos conceptes. A partir de l'anàlisi de les entrevistes als joves i als grups de discussió realitzats, es fa palesa la importància de la participació dels joves i les joves en el teixit de la Justícia global. En primer lloc, la participació juvenil actua com a motor per a la promoció de la Justícia global, ja que els i les joves aporten una visió aterrada, aportant una perspectiva que va de la seva comunitat propera a la comunitat més llunyana, dels seus interessos i necessitats cap a la comprensió global. En segon lloc, la participació dels i de les joves en la Justícia global és un impuls per a la construcció d'espais inclusius i democratitzats, on es prenen tant decisions significatives per al territori i les persones que l'habiten com per a la comprensió, conscienciació i la transformació de les desigualtats i problemàtiques globals.

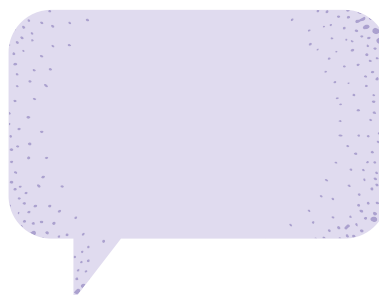
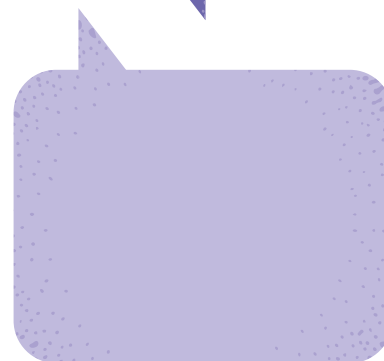
Concretament, **la relació entre la Justícia global i la participació juvenil és simbiòtica**. Els i les joves no només es beneficien de comprendre i abordar els problemes globals, sinó que la seva participació activa és imprescindible per a la construcció d'un futur que abraçi la justícia, la igualtat i la sostenibilitat dels espais i la comunitat més propera. A través de la recerca s'han explorat les formes en què les persones joves poden involucrar-se activament en els processos i diàlegs relacionats amb la Justícia global, establint les bases conceptuals i pràctiques per a aquesta participació significativa.

En aquest sentit, emergeix un nou constructe que no només es manifesta com un marc teòric, sinó que també es converteix en un **instrument clau per donar forma a les estratègies, les polítiques i les iniciatives que promouen la inclusió de les persones joves en els espais de la Justícia global**. Atès que no s'ha identificat cap constructe similar en la revisió de la literatura acadèmica, aquest nou constructe es fonamenta en les experiències i les necessitats expressades i sentides de les persones joves participants en la recerca, oferint una base conceptual i pràctica per abordar les desigualtats socials, econòmiques i ambientals des d'una perspectiva inclusiva.

La participació dels i de les joves es revela com un element crucial en la creació de condicions de vida que fomentin la igualtat, la justícia i el benestar per a tots els habitants del planeta. En un món cada vegada més interconnectat, la veu i l'acció de la joventut adquireixen un valor significatiu en la construcció d'un futur sostenible i equitatiu. Seguint les indicacions de Soler, Trilla, Jiménez-Morales i Úcar (2017), la participació implica no sols

ser presents en els processos de presa de decisions, sinó també contribuir de manera significativa a la formulació de polítiques i pràctiques que abordin les desigualtats socials, econòmiques i mediambientals.

La participació dels i de les joves en la Justícia global es converteix en un pilar fonamental per abordar les complexitats dels desafiaments globals i construir un futur més just i sostenible (entrevista jove 1, 3, 5 i 6). Aquest compromís profund implica no sols reconèixer la importància de la participació juvenil, sinó també proporcionar espais i recursos que fomentin que s'involucrin de manera significativa en la presa de decisions i la construcció de solucions transformadores.

Dins d'aquest context, els espais i els recursos que fomenten la implicació activa dels joves en la presa de decisions i la construcció de solucions transformadores són essencials per garantir una participació significativa i impactant en la Justícia global. Seguint l'estratègia general de joventut (INJUVE, 2022), es tracta de potenciar la joventut com a agent sociopolític propi donant continuïtat a les mesures per construir entorns de participació. A continuació destaquem algunes de les característiques d'aquests entorns propicis per a la participació de les persones joves en Justícia global:

- **Accessibilitat i inclusivitat:** és vital crear espais i plataformes accessibles, assequibles i inclusivament que permetin la participació de joves de diversos contextos i realitats.
- **Formació i capacitat:** proporcionar formació i capacitat als joves és clau per assegurar que estiguin ben informats i preparats per participar activament.
- **Mentoria i acompanyament:** establir programes de mentoria i acompanyament per part de professionals i líders experimentats pot ajudar els joves a desenvolupar habilitats, a guiar-los en el seu creixement personal i a facilitar l'accés a xarxes i oportunitats.
- **Plataformes de participació i decisió:** crear i promoure plataformes específiques que permetin als i a les joves expressar les seves opinions, presentar propostes i debatre qüestions rellevants.
- **Incentius i reconeixement:** establir incentius, com beques, premis o reconeixements públics, pot motivar i reconèixer els esforços dels joves en la presa de decisions i la implementació de solucions transformadores.
- **Col·laboració amb organitzacions:** establir col·laboracions amb institucions educatives, governs locals o organitzacions comunitàries pot amplificar l'impacte de les accions dels joves.
- **Recursos financers:** garantir l'accés a recursos financers per a projectes liderats per joves és crucial. Això podria incloure fons per a iniciatives comunitàries, beques d'investigació o suport per al desenvolupament de projectes socials.
- **Transparència i comunicació:** establir pràctiques de transparència i comunicació oberta sobre processos de presa de decisions, oportunitats disponibles i els resultats d'iniciatives anteriors.

7. Conclusions i línies de treball

7.1. Conclusions

A continuació s'exposen les conclusions finals de la recerca. Aquestes conclusions són l'encreuament de les reflexions entre el marc teòric i el treball de camp, amb la intenció de respondre les preguntes plantejades a l'inici de la recerca.

> **Pregunta 1. Quines són les preocupacions, demandes i necessitats de les persones joves en relació amb la Justícia global?**

A partir dels resultats presentats es pot concloure que les **preocupacions, les demandes i les necessitats** de les persones joves en relació amb la Justícia global són **diverses i interconnectades**. El compromís de les persones joves en qüestions de Justícia global, com l'**activisme mediambiental, feminista i antiracista**, mostra una voluntat decidida de generar canvis significatius i contribuir al benestar del planeta.

La interconnexió entre la justícia alimentària i mediambiental posa de manifest una maduresa en la seva consciència i la seva capacitat per abordar qüestions complexes des d'una perspectiva holística. Les **preocupacions centrades en l'habitatge, les garanties laborals i l'emancipació de futur** reflecteixen la seva aspiració de viure de manera independent i autònoma, mentre que la demanda de condicions laborals justes i estables evidencia la importància de la seguretat econòmica per al seu benestar i el de les seves comunitats.

La **manca de connectivitat dels joves** amb temes de Justícia global i la seva preferència per una presentació concreta i contextualitzada de les qüestions destaca la importància de la comunicació clara i l'ús d'exemples tangibles per facilitar la comprensió i el diàleg. A més, les xarxes socials emergeixen com a espais clau on les expressions són immediates i efímeres, tot posant de manifest la necessitat de promoure un entorn de diàleg constructiu i proporcionar formació digital per a un ús saludable d'aquestes plataformes.

Aprofundint en aquesta conclusió, es destaca la importància **d'adoptar una visió àmplia de la Justícia global** que abrasi una gamma completa de principis fonamentals. En aquest sentit, les persones joves connecten de manera més significativa amb la noció de Justícia global quan es parla de qüestions relacionades amb els drets

personals, la diversitat cultural, el racisme, la igualtat i els feminismes. Aquests temes ressonen especialment amb les persones joves, ja que moltes d'elles experimenten directament o veuen les repercussions d'aquestes qüestions a les seves comunitats i entorns quotidians.

La comprensió d'aquesta visió implica reconèixer i prioritzar la complexitat d'aquests principis destacant la necessitat d'una perspectiva holística en la construcció de la Justícia global. No es tracta només d'abordar qüestions aïllades, sinó de comprendre les interconnexions entre elles. Aquest enfocament integral considera com les desigualtats en una àrea poden tenir repercussions en altres àmbits, subratllant la necessitat de solucions integrades que abordin les causes fonamentals dels problemes de Justícia global.

> **Pregunta 2. Quins són els principals actors joves (associacions, entitats culturals...) al territori català? I quins són els principals espais d'oci i activisme que utilitzen (festivals, persones influenciadores, activitats culturals...)?**

En conclusió, els principals actors joves en el territori català ocupen una àmplia varietat d'espais de relació que responen a les seves preferències i interessos singulars. Des de les associacions i els col·lectius de joves fins als festivals i esdeveniments culturals, la joventut troba diverses plataformes per connectar-se, compartir experiències i participar activament en la vida comunitària.

És crucial destacar que, **tot i la diversitat d'espais disponibles, els i les joves més vulnerables sovint es distancien de la participació en associacions i altres entitats**, en part a causa de barreres socioeconòmiques o altres desafiaments als quals poden enfrontar-se. Això subratlla la importància de desenvolupar estratègies d'inclusió que abordin les necessitats específiques de cada grup jove.

Les places públiques emergeixen com a espais dinàmics on els i les joves es congreguen per intercanviar idees, establir relacions socials i compartir les seves vivències de manera informal. Aquesta informalitat ofereix una plataforma relaxada i accessible per a la creació de vincles socials i el foment de l'expressió lliure.

Els festivals, com les festes majors i altres esdeveniments locals, juguen un paper clau en la connectivitat i la

participació dels joves. Aquests esdeveniments ofereixen una combinació d'activitats lúdiques i moments reflexius, creant un entorn propici per al diàleg i la reflexió sobre qüestions importants.

Els grups de persones joves, ja siguin associacions, equips esportius o moviments com l'escoltisme, actuen com a espais de relació i reflexió que transcendeixen les fronteres individuals, contribuint significativament al teixit social dels territoris. A través d'aquests grups, els i les joves poden desenvolupar habilitats socials i lideratge, així com canalitzar la seva energia cap a projectes positius per a la comunitat amb enfocament de Justícia global.

> **Pregunta 3. Quins són els principals obstacles i barreres que enfronten els joves en la seva participació en iniciatives de Justícia global?**

Basant-nos en els resultats presentats, es pot concloure que les persones joves s'enfronten a diversos obstacles i barreres en la seva participació en iniciatives de Justícia global. Aquests obstacles reflecteixen limitacions presents en la societat que minven la seva capacitat d'impliació activa en aquest àmbit.

Un dels obstacles més significatius és la **falta de familiaritat amb el concepte de Justícia global i amb el llenguatge específic** utilitzat en aquest àmbit. La manca de comprensió d'aquests termes intimida els i les joves i limita la seva capacitat d'expressar-se i implicar-se plenament. Per superar aquesta barrera és essencial facilitar l'accés a la informació i promoure la formació en aquest àmbit.

A més d'aquesta barrera, **és essencial revisar el llenguatge utilitzat i apropar-lo a les característiques** i l'estil propis dels joves. Adaptar el llenguatge i la terminologia utilitzada en les iniciatives de Justícia global pot ajudar a fer els conceptes més accessibles i comprensibles per a les persones joves. Això implica utilitzar un llenguatge clar, concís i rellevant, així com exemples tangibles i situacions concretes que ressonin amb les seves experiències personals.

A més, la **manca de reconeixement i valoració de les veus juvenils emergeix com una barrera profundament significativa**. Les perspectives joves sovint són subestimades o ignorades en els processos de presa de decisions, minvant la seva motivació per participar. És necessari un canvi cultural que reconegui la importància de les perspectives joves i les doni espai en els cercles de presa de decisions.

Les limitacions econòmiques també representen un obstacle crític, ja que restringeixen els recursos que els i les joves poden dedicar a iniciatives de Justícia global. És essencial crear oportunitats accessibles i reduir les restriccions econòmiques per fomentar la participació juvenil.

Altres barreres, com la manca d'accés a l'educació i la informació, la desconfiança en les institucions i la política, i la manca d'espais segurs per expressar opinions, també limiten la participació activa dels joves en qüestions de Justícia global.

> **Pregunta 4. Quines oportunitats i recursos ofereixen les iniciatives de Justícia global per a la participació juvenil?**

Conclusió vinculada

En conclusió, les iniciatives de Justícia global ofereixen una **àmplia gamma d'oportunitats i recursos per a la participació juvenil, que poden tenir un impacte transformador tant a nivell personal com comunitari**. Els i les joves perceben la participació en aquestes iniciatives com una oportunitat única per influir positivament en el seu entorn i contribuir a la construcció d'un món més just i equitatiu.

Una de les principals oportunitats que ofereixen aquestes iniciatives és la possibilitat de ser **agents de canvi i transformació en la seva comunitat i més enllà**. A través de l'acció voluntària i la participació activa en projectes i iniciatives de Justícia global, els i les joves poden contribuir directament a abordar qüestions rellevants i generar un impacte real.

A més, les iniciatives de Justícia global proporcionen **espais segurs i inclusius on els joves poden connectar-se, compartir experiències i discutir qüestions de manera oberta i constructiva**. Aquesta acció implica establir ambients on es pugui parlar lliurement, expressar opinions sense por de judicis i, al mateix temps, desenvolupar un sentit de comunitat.

Altres oportunitats inclouen la participació en projectes municipals i plans institucionals, la diversificació de la capacitació professional, la simplificació dels tràmits i processos administratius, la col·laboració supramunicipal i l'ús de les xarxes socials com a mitjà per a la mobilització juvenil.

> **Pregunta 5. Quines són les motivacions i els factors que impulsen els joves a participar en iniciatives de Justícia global?**

Tot i el seu desconeixement sobre el significat de la Justícia global, es destaca el **compromís dels i de les joves en el significat i les qüestions de Justícia global, amb un èmfasi especial en l'activisme mediambiental**. Les persones joves demostren una voluntat ferma de ser agents de canvi i contribuir al benestar del planeta mitjançant la seva participació activa en moviments i iniciatives relacionades amb la preservació del medi ambient i la perspectiva de gènere.

A través de l'activisme mediambiental, aquests joves manifesten la seva consciència i preocupació pel futur sostenible del nostre planeta. Mitjançant accions com ara protestes, campanyes de sensibilització i participació en projectes de conservació, mostren el seu compromís a lluitar contra els problemes ambientals i a defensar pràctiques que promoguin la sostenibilitat.

La seva voluntat de ser agents de canvi reflecteix una **comprensió dels reptes globals i un desig de contribuir positivament a la construcció d'un futur més equitatiu i respectuós amb el medi ambient**. Aquest compromís actiu dels i de les joves no només es limita a paraules, sinó que es tradueix en accions concretes com horts comunitaris o projectes d'agricultura ecològica que busquen generar impactes positius en l'àmbit local i global, atès que entenen la Justícia global no només com un concepte global sinó també rellevant per al context local.

Des de la perspectiva de gènere, reconeixen que **les dones i les persones de gènere no binari també tenen un paper significatiu en les seves motivacions**. Entenen que, moltes vegades, les dones són les més afectades per les injustícies mediambientals i tenen una participació activa en la defensa dels seus drets i dels drets de les seves comunitats. Així doncs, la perspectiva de gènere enforteix encara més aquesta voluntat de canvi en temes mediambientals.

Així doncs, aquests factors, com la consciència mediambiental, la perspectiva de gènere, la voluntat de ser agents de canvi i la comprensió dels reptes globals, poden ser motors que impulsen les persones joves a participar en iniciatives de Justícia global.

> **Pregunta 6.** *Quins són els rols i les formes de participació dels joves en les iniciatives de Justícia global?*

La participació dels joves en les iniciatives de Justícia global es manifesta en una **àmplia gamma de rols i formes, reflectint la seva diversitat d'interessos, experiències i orientacions polítiques**. Tot i això, aquesta diversitat no només es troba en les formes de participació, sinó també en els factors que influeixen en aquesta participació, com el nivell d'estudis, l'origen familiar, el sexe, l'edat o la situació ocupacional.

En aquest sentit, **la participació dels joves en les iniciatives de Justícia global és dinàmica i diversa, reflectint la seva adaptabilitat i la cerca constant de maneres noves i creatives de ser agents polítics en el món actual**. L'ús de les plataformes de xarxes socials digitals s'ha revelat com una eina poderosa per a l'acció col·lectiva, especialment durant la pandèmia de la covid-19, quan la participació en persona es va veure restringida. Aquestes

plataformes van oferir una oportunitat per mantenir, activar i establir relacions de suport comunitari.

D'altra banda, tot i que la **presencialitat** és fonamental per a les accions finals de participació, com les manifestacions, i per a la construcció de vincles interpersonals, la participació en línia s'enfronta al repte de la bretxa digital. Aquesta bretxa pot accentuar les desigualtats preexistents i limitar l'accés igualitari a les oportunitats de participació.

A partir de la seva posició i estructura d'oportunitats, els joves segueixen diverses estratègies de participació, des de la passivitat fins a l'activisme de protesta, en formes més tradicionals. Identifiquem diferents graus d'implicació dels joves en funció del compromís que assumeixen, el qual està relacionat amb el seu procés personal d'aprenentatge i despertar del desig participatiu en relació amb els projectes amb els quals estan vinculats. Aquest procés sovint requereix acompanyament i una oferta diversa d'oportunitats per convidar els joves a participar, assegurant que coincideixi amb la seva disposició i interès a formar part d'una activitat o projecte.

> **Pregunta 7.** *Quins són els mecanismes de suport i d'empoderament que promouen la participació juvenil en iniciatives de Justícia global?*

En conclusió, **els mecanismes de suport i empoderament que promouen la participació juvenil en iniciatives de Justícia global són fonamentals per al desenvolupament dels joves com a agents de canvi**. A través de la creació d'espais segurs i col·laboratius, els joves poden involucrar-se en projectes d'economia social i solidària, adquirint habilitats pràctiques i fomentant valors de cooperació i responsabilitat comunitària.

La **connexió amb mentors experimentats** també és crucial, ja que ofereixen orientació i suport tècnic, inspirant els joves a perseguir les seves passions amb determinació. A més, la participació activa en espais de col·laboració contribueix a la creació d'un teixit social més fort i cohesionat, fomentant un sentiment de pertinença i solidaritat.

Per assegurar una participació juvenil plena i significativa és essencial reconèixer i valorar la diversitat d'expressions i àmbits on els joves poden contribuir. Eliminar les barreres d'entrada i desenvolupar mecanismes inclusius és crucial per garantir que tots ells tinguin accés a les oportunitats de participació i puguin fer sentir les seves veus en el diàleg democràtic i la presa de decisions.

> **Pregunta 8.** *Quines són les bones pràctiques i les recomanacions per fomentar una participació juvenil efectiva i significativa en la Justícia global?*

Per abordar amb èxit el repte de fomentar la participació juvenil en qüestions de Justícia global és **crucial adoptar un enfocament que connecti directament amb les experiències i preocupacions dels joves en la seva vida diària**. Això implica posar les persones joves en el centre de l'experiència, assegurant que siguin protagonistes del procés i creadores de continguts.

És imprescindible **presentar els temes de manera concreta i contextualitzada**, oferint exemples tangibles que il·lustren com les decisions individuals poden tenir un impacte real en la Justícia global. En aquest sentit és vital utilitzar un llenguatge accessible i evitar la sobreutilització de terminologia tècnica que pugui alienar els joves.

A més, és fonamental crear **espais de diàleg on els i les joves es puguin expressar lliurement i fer preguntes sobre qüestions de Justícia global**. Aquests espais no només serveixen com a plataforma per al debat i l'intercanvi d'idees, sinó que també transformen la comunicació en un procés interactiu d'aprenentatge.

Establir **canals de comunicació inclusius i millorar la transparència i la responsabilitat institucional** són passos crucials per garantir que els joves se sentin escoltats i valorats en el procés de presa de decisions. Per adaptar les iniciatives a diferents segments de joves és essencial reconèixer i valorar les seves veus, eliminant les barreres que poden inhibir la seva participació activa.

Això implica **impulsar iniciatives d'economia social i solidària que ofereixin oportunitats tangibles per al desenvolupament personal i comunitari** de les persones joves, involucrant-los directament en projectes amb impacte local i global. La creació d'espais de participació directa, com ara consells d'estudiants o fòrums juvenils, i programes de mentoria també són estratègies clau per empoderar els i les joves i generar un sentit de responsabilitat cap als projectes en què estan involucrats.

7.2. Límits de la recerca

Les limitacions de la recerca van ser principalment de **naturalesa temporal i econòmica**, les quals van restringir la capacitat d'elaborar un estudi amb una mostra representativa. A causa d'això, es va optar per desenvolupar una estratègia de construcció de mostra estratificada, que si bé va permetre una certa diversitat, no va capturar plenament la riquesa i la varietat d'opinions i perspectives dels joves en l'àmbit de la Justícia global.

A més, aquestes restriccions també van limitar la **capacitat de la investigació per arribar a un nombre més gran de persones joves o de dur a terme més grups de discussió**. Això hauria proporcionat una visió més ampla i diversa de les experiències i els punts de vista dels joves en relació amb la participació en la Justícia global. En conseqüència, aquestes limitacions han de ser preses en consideració en la interpretació dels resultats i en la planificació de futurs treballs de recerca en aquest àmbit.

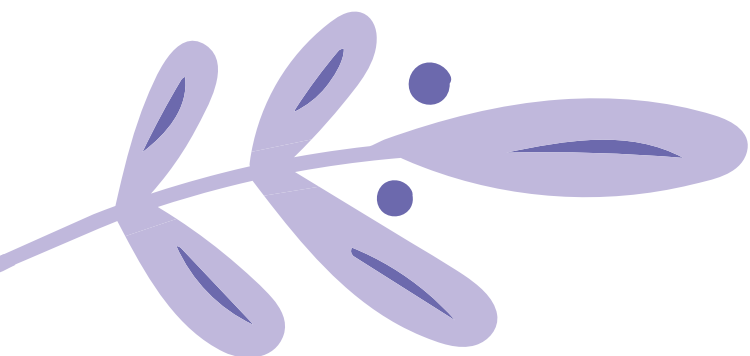
Juntament amb les limitacions temporals i econòmiques, és important assenyalar que el **plantejament inicial amb un gran nombre de preguntes d'investigació també va limitar la capacitat d'aprofundir en els resultats de manera exhaustiva**. És possible que la quantitat de preguntes hagi dispersat l'atenció i els recursos, dificultant la possibilitat d'analitzar en profunditat aspectes específics de la participació juvenil en Justícia global.

Una aproximació amb menys preguntes d'investigació podria haver proporcionat una major concentració en temes clau, permetent una anàlisi més detallada i una comprensió més profunda dels resultats obtinguts. Això hauria contribuït a una investigació més exhaustiva i a una millor identificació de tendències significatives, oferint una base més robusta per a futures indagacions en aquest àmbit.

7.3. Línies de treball futur

Basant-nos en aquest estudi, hi ha diverses línies de treball futures que podrien explorar-se per ampliar el coneixement i millorar les pràctiques en aquest àmbit.

1. **Ampliació de la mostra i diversificació de les veus:** una línia de treball important seria augmentar la mostra de participants i diversificar-la per garantir una representació més àmplia de les experiències i les perspectives dels joves. Això podria incloure l'expansió de la investigació a altres àmbits geogràfics o comunitats, així com la incorporació de participants amb backgrounds més diversos.

- 2. Aprofundiment en temes específics:** una aproximació més específica i detallada a certes àrees de la participació juvenil en Justícia global podria proporcionar una comprensió més profunda dels factors que influeixen en aquest fenomen. Per exemple, es podrien investigar amb detall els rols dels mitjans de comunicació, les organitzacions juvenils o els programes educatius en la formació de la consciència i les actituds dels joves en qüestions globals.
- 3. Exploració de noves estratègies de participació:** caldria explorar noves formes i estratègies de fomentar la participació activa dels joves en assumptes de Justícia global. Això podria incloure la utilització de tecnologies digitals, la creació de plataformes en línia per a la participació ciutadana o l'organització d'esdeveniments i campanyes educatives innovadores.
- 4. Avaluació de l'impacte de les iniciatives existents:** seria útil avaluar de l'impacte de les iniciatives actuals de participació juvenil en Justícia global per comprendre millor quines pràctiques són més efectives i quines àrees necessiten millora. Això podria implicar l'anàlisi de casos d'estudi, l'avaluació de programes i la recopilació de dades quantitatives i qualitatives sobre els resultats i els efectes de les intervencions existents.
- 5. Investigació sobre els efectes a llarg termini de la participació juvenil:** seria interessant explorar els efectes a llarg termini de la participació juvenil en qüestions de Justícia global. Això podria incloure l'estudi dels canvis en les actituds, els valors i els comportaments dels joves al llarg del temps després de participar en iniciatives de Justícia global. Aquesta investigació podria proporcionar informació valuosa sobre la sostenibilitat dels efectes de la participació juvenil i les maneres de fomentar un compromís durador amb aquestes qüestions.
- 6. Exploració de nous models de participació juvenil:** seria interessant investigar i desenvolupar nous models o formes innovadores de participació juvenil en qüestions de Justícia global. Això podria incloure l'exploració de plataformes digitals, jocs educatius interactius o altres estratègies creatives per involucrar i implicar els joves en aquestes temàtiques de manera més eficaç. Aquesta investigació podria conduir a la creació de noves eines i recursos que amplii les oportunitats de participació juvenil i facin que aquesta sigui més accessible i atractiva per a un ventall més ampli de joves.

8. Bibliografia

- Andreotti, V. (2015). «Global citizenship education otherwise: pedagogical and theoretical insights». A: Ali Abdi, Lynette Shultz, i Tashika Pillay (ed.) *Decolonizing Global Citizenship Education* (p. 221-230). Sense Publishers.
- Andreotti, V i altres. (2018). «Mobilising Different Conversations about Global Justice in Education: Toward Alternative Futures in Uncertain Times». *Policy and Practice: A Development Education Review* (26), primavera, p. 9-41.
- Amor, X, i Brinquis, M. (2009). La joventut i la participació ciutadana. Fundació Campalans
- Associació Catalana de Professionals de Joventut (ed.) i altres (2023). *La democracia más allá del voto: Presentar las innovaciones democráticas a los jóvenes*. Unió Europea. Recuperat de: https://www.democracyandyouth.eu/assets/toolkit_DIYW_es.pdf [Accés 15/2/2024].
- Ballester, M. (2013). «Acció comunitària i treballadors comunitaris». Consorci Acció Social de la Garrotxa. Recuperat de: <https://www.casg.cat/accio-comunitaria-i-treballadors-comunitaris> [Accés 14/2/2024].
- Barad, K. (2007). *Meeting the universe halfway: Quantum physics and the entanglement of matter and meaning*. Duke University Press.
- Barbero, M. i Cortés, F. (2005). *Trabajo Comunitario, organización y desarrollo social*. Alianza Editorial.
- Bauman, Z. (2007). *Los retos de la educación en la modernidad líquida*. Gedisa. Colección Pedagogía Social.
- Castells, M. (2006). *La era de la información: economía, sociedad y cultura*. Alianza.
- Castells, M. (2006). *La sociedad red: una visión global*. Alianza.
- Coll-Planas, G.; Solà-Morales, R.(2019). Guia per incorporar la interseccionalitat a les polítiques locals. Ajuntament de Terrassa
- De Sousa Santos, B. i Meneses, M. P. (ed.) (2014). *Epistemologías del Sur* (Perspectivas). Akal.
- Direcció General de Joventut (2021). Pla d'actuació de Joventut Covid-2021. Departament de Drets Socials. Generalitat de Catalunya.
- Fricker, M. (2007). *Epistemic injustice: power and the ethics of knowing*. Oxford University Press.
- Gunther, R. (2013). *The End of Competitive Advantage: How to Keep Your Strategy Moving as Fast as Your Business*. Harvard Business Review Press.
- Julià, A. i Serracant, P. (2023). Estat de la joventut 2022. Informe anual elaborat a partir de les darreres dades del Sistema d'indicadors de l'Observatori Català de la Joventut. Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya
- Klein, N. (2007). La doctrina del shock. Paidós.
- Lafede.cat. (2020). Educar per a futurs alternatius, guia d'educació per a la Justícia global. Recuperat de: <https://onx.la/c5766> [Accés 15/2/2024].
- Manyà, C. i Morales, E. (2018). *Marc d'intervenció comunitària als centres de serveis socials de Barcelona*. Ajuntament de Barcelona.
- Massip, C. (coord.), Barbeito, C., Egea, A. i Flores, M. (2018). *Competències per transformar el món. Cap a una educació crítica i per a la Justícia global a l'escola*. Graó.
- Marchioni, M. (2001). *Comunidad, participación y Desarrollo comunitario*. Popular.
- Mesa, M. (2019). «La Educación para la ciudadanía global y los objetivos de desarrollo sostenible: Una agenda para la transformación social». *Revista Internacional de Educación para la Justicia Social* (RIEJS) 8, 7-11.

- Méthos (2021). *S'engager quand on est jeune. Une étude qualitative sur le thème de l'engagement auprès de jeunes entre 15 et 19 ans en Belgique*. Enabel.
- Méthos i Globelink (2023). *Creating Space For Action. Lessons Learned From Working with Young People on International Solidarity*. Enabel. Recuperat de: <https://wikicm.be/wp-content/uploads/2023/06/Creatingspaceforaction-Web-Page.pdf> [Accés 14/2/2023].
- Muñoz-Saavedra, J., i Montané, A. (2022). «Construir puentes entre la justicia global y la educación transformadora». *Revista Izquierdas*, 51, 1-18.
- Nussbaum, M. (2006). *Frontiers of Justice. Disability, Nationality, Species Membership*. Harvard University Press.
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. *Belknap Press*. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674061200>.
- Pérez, E. i Martí Zamora, J. (2020). *El foment de la participació i l'associacionisme juvenil*. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.
- Pogge, T. W. (1994). «An Egalitarian Law of Peoples». *Philosophy & Public Affairs*, 23(3), 195-224. <http://www.jstor.org/stable/2265183>.
- Pogge, T. (2008). «¿Qué es la justicia global?». *Revista de Economía Institucional*, 10, 19.
- Rodó-Zárate, M. (2021). *Interseccionalidad. Desigualdades, lugares y emociones*. Bellaterra.
- Sánchez-Ledesma, E.; Serral, G; Ariza, C; López, M.J.; Pérez,C. (2022). La salut i els seus determinants en adolescents de Barcelona. Enquesta FRESC 2021. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona; 2022
- Sen, A. (2000). *Development as Freedom*. Oxford University Press.
- Shiva, V. (2006). *Manifiesto para una Democracia de la Tierra. Justicia, sostenibilidad y paz*. Paidós.
- Simón, P. (dir.), Clavería, S., García-Albacete, G., López, A. i Torre, M. (2021). *Informe de Juventud en España 2020*. INJUVE.
- Soler, P., Trilla, J., Jiménez-Morales, M. i Úcar, X. (2017). «La construcción de un modelo pedagógico del empoderamiento juvenil: espacios, momentos y procesos». *Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria*, 30, 19-34. Doi: 10.7179/PSRI_2017.30.02.
- Soler-i-Martí, R. (Coord.). 2019. Joventut, implicació i context polític a Catalunya. Una anàlisi de l'Enquesta de participació i política 2017. Col·lecció Estudis (37). Generalitat de Catalunya
- Stiglitz, J. (2002). *El malestar de la globalización*. Taurus.

9. Annex

Mostra entrevistes

Mirada global	Informants clau que poden donar una visió àmplia sobre un territori, sobre la participació juvenil i sobre espais i actors	Entrevista 1	Professora de centre educatiu en ASC i professora universitària a URIV (Reus), entre 60 i 65 anys
		Entrevista 2	Professional tècnic de Participació, entre 40 i 45 anys
		Entrevista 3	Tècnica de Consell Comarcal, entre 30 i 35 anys
		Entrevista 4	Director de Joventut, entre 40 i 45 anys
Mirada territorial	Informants clau que poden donar una visió concreta i contrast sobre un territori i sobre la participació juvenil, espais i actors. Alhora formen part d'espais susceptibles per realitzar els tallers amb persones joves	Entrevista 1	Tècnica d'equipament jove, entre 30 i 35 anys
		Entrevista 2	Professora d'animació sociocultural en un institut, entre 40 i 45
		Entrevista 3	Activista en un ateneu i en la PAH, entre 20 i 25 anys
		Entrevista 4	Activista en grups de joves, entre 20 i 25 anys
Mirada local	Molt concret, sobre la participació juvenil i permeten el contrast sobre espais i actors	Entrevista 1	Jove Activista LGTBI, de població gran
		Entrevista 2	Presidenta associació juvenil, de població mitjana
		Entrevista 3	Jove vinculada a l'AEiG i a comissions de joves, població mitjana
		Entrevista 4	Jove musulmana que participa del fòrum d'estudiants, població mitjana
		Entrevista 6	Jove vinculada al moviment associatiu, població petita
		Entrevista 7	Jove membre del Consell de participació, població petita, criteri cultural
		Entrevista 8	Jove vinculat a moviments polítics de joves, població petita

Mostra dels tallers

En la realització dels tallers HI han participat un total de 58 participants amb edats compreses entre els 13 i els 26 anys.

La següent taula mostra la freqüència de la mostra dels participants:

Edats	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
	3	2	4	4	3	5	7	6	13	2	2	4	2	1	-	-	-

Quant a la participació per sexes, hi ha hagut una participació lleugerament superior de dones respecte als homes. Cap s'identifica com a no binari.

Homes	Dones	No binari
24	34	0

Quant a la participació per sexes, hi ha hagut una participació lleugerament superior de dones respecte als homes. Cap s'identifica com a no binari.

- Alumnes de CFGS Animació Sociocultural: perfil jove compromès socialment. Algunes d'elles treballadores, voluntàries o professionals de l'àmbit social.
- Consell CPA (Consell de Participació Adolescent): grup de joves que periòdicament (almenys una vegada l'any) es reuneixen en el consell per debatre temes d'interès adolescent de manera participativa.
- Joves usuaris habituals del casal de joves: perfils molt diversos, però principalment poc vinculats a moviments socials o món educatiu.
- Joves que són activistes i participen com a voluntaris en diferents espais (cultura popular, esports...) de la ciutat.

 @Lafede_cat

 Lafede.cat

 @lafedecat

lafede●CAT